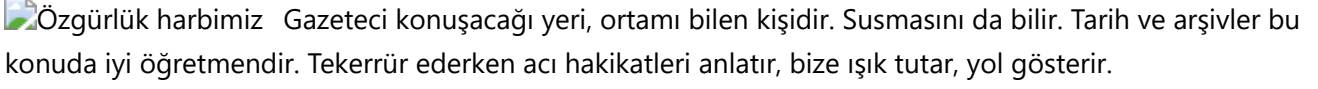

Özgürlük harbimiz

Ümit Aslanbay 03.10.2013

Özgürlük harbimiz Gazeteci konuşacağı yeri, ortamı bilen kişidir. Susmasını da bilir. Tarih ve arşivler bu konuda iyi öğretmendir. Tekerrür ederken acı hakikatleri anlatır, bize ışık tutar, yol gösterir.

İstiklal Harbimiz'e bakıldığında görülecektir ki, bugünün o zorlu yıllardan hiçbir farkı yoktur. Yeni bir savaşın içindeyiz adeta...

Mesela...

Tek bir partinin sözünün geçtiği o dönemde (bugün değil geçmişte) yargıç, karşısına çıkarılan gazeteciye sormuş:

—Takrir-i Sükûn kanunundan sonra hükümeti protesto şeklinde bir daha siyasi yazı yazmamaya karar verdiğiniz yazmışsınız. Bu kadar ağır memleket mess-e-le-leri dururken niçin yazmamaya karar verdiniz?

Ee tabii, tatmin edici bir cevap yok, verememiş, cezayı yemiş:

—Ömür boyu sürgün...

Gittiği sürgünde akli başına gelince, hükümetin reformlarına sahip çıkıp, kafaya şapkayı takınca cezası affolmuş. Böylelikle o kıymetli yazılarından halkını da mahrum bırakmamış.

YAZIŞLARI VE ARKEOLOJİ

Bütün bunlardan ders alan, benzeri deneyimler sayesinde bugünkü ileri düzeyine ulaşabilen medyamızda (daha etraflı teknik, taktik bilgi için, bkz. **Matbuat Basın derkeen... Medya, Bedii Faik**, 4 cilt) yazışlarının işinin ne olduğunu acemi muhabirler dahi bilir. Bu makam, hangi haberlerin sayfalara gireceğine değil, girmeyeceğine karar verir. Durumu kısa sürede kavrayan, zeki, çevik ve acar her gazeteci bu formüle göre yazar. Patronları ve müdürleri onları aynı zamanda "ahlaklı" oldukları için sever. —Ki bilinç ve ahlak düzeyleri yükseldikçe ücretleri de yükselir... Ancak, onca birikim, deneyim ve nasihate rağmen, şuursuzlar yine çıkar. Nerede ne yazacağını, ne yazmayacağını bir türlü idrak edemez.

Böyle durumlar için şuur sahibi insanlar, şükür hâlâ varlar, uyarırlar.

Nitekim, geçtiğimiz günlerde hâlâ büyük kafa karışıklığının yaşandığı Gezi olayları hakkında onlardan biri, **"Polis, Gezi Parkı'nda azgınca saldırsaydı altı kişi ölür müydü"** diye sormuş, tüm kırıksıklıkları düzeltmişti. Ardından, yine yüksek şuur sahibi bir grup avukat, bu keskin analizi anlamaktan aciz dokuz gazete hakkında Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunmuştu.

Yine şuursuzlar nedeniyle medyamızın geçtiğimiz hafta yaptığı gibi, (bunu sık sık yapar) Başbakan'ın işaret ettiği bir gerçeğe altı gazete birden (duruma göre artabilir) manşetten işaret edebilir:

“Demokratik taleplere canımız feda”...

Varlığımız (elbette) bu taleplere feda olsun. Ne mutlu muhafazakâr ve demokratım diyene. Paket henüz açılmamıştı, son bir kez daha and içtiğimizin elbette farkında değildik. İyi oldu.

GÖZLERİNE SOKMAK YETMEYEBİLİR

Mamafih, gerçekleri göstertmek kadar (bazen) görmezden gelmek gerekir. Medyamızın susmak kadar iyi bildiği işlerden biri de budur. Mesela, yine geçtiğimiz hafta Cumhurbaşkanı Gül, gittiği New York’ta **“Gezi olaylarının başlangıcı ile gurur duyuyorum”** dedi. Nerede dedi, nasıl dedi? **Yeni Şafak**’ın manşetten verdiği habere bakılırsa hiç böyle bir şey demediği gibi hatta tam tersini söyledi. **Sözcü**’ye kalırsa zaten bir ehemmiyeti yoktu, (Gezi ruhunu **Taraf** üstünden çözümleyen **Yeni Şafak** yazarının kulakları çınlasın) iç sayfada gizlendi. **Milliyet**’i ve diğerlerini de eklerseniz bu konudaki yelpazenin genişliği ancak o kadar anlaşılabilir.

İşin şahikası ise, Başbakan’ın demokrasi paketini açıkladığı günün ertesi idi. İşte o manşetler: **“Erdoğan devrimi” (Akşam), “Yeni Türkiye için 20 adım” (Sabah), “30 Eylül devrimi” (Star), “Hoşgeldin özgürlük” (Türkiye)...** Hoşbulduk. Bu gazeteler yine de mutevazı davrandılar. İstiklal Harbi yıllarında, tek adam döneminde (yani geçmişte) bir gazetemiz, **“Yapılan hem ihtilal (devrim) hem inkılâbı karşılar. Onlardan daha derin ve geniştir”** diye yazmıştı. Hâl böyleyken, **“Andımız kaldırıldı, türban çarşaf serbest bırakıldı, gerisi boş”** manşetiyle, intihara teşebbüs edeceği kanaati uyandıran **Sözcü**, sözünde durmadı. Devam ediyor.

Son sözümüz şudur: Bugünün o zor günlerden hiç bir farkı yoktur. Yeni bir kurtuluş savaşı hâlen sürmektedir. O kritik günlerde cepheden gelen ilk hayırlı haberleri **Hakimiyet-i Milliye** gazetesi şu başlıkla duyurmuştu: **“Zafer, Allah’a hamdolsun”...** Bundan bir kaç ay önce, şimdi ismi lazım değil bir gazetemizin yazışları, PKK’nin ilk çekilmesi ardından bunu okuyucularına şöyle duyurmuştu? **“Bugünleri de gördük çok şükür”...** Binlerce şükür...

Tarihten bir yaprak

Hükümet, gazetecileri bir nevi memur veya muzır unsur sayardı. Elimize meslek vesikasını o verirdi, isterse geri alır, meslekten kovardı. Sonra gazetelere direktifler yollar, dilediğini yazdırır, dilemediğini yazdırtmazdı. R.H.K
1948

Yepyeni medya

Yeni medya denince akla son teknoloji gelir. Cep telefonu, Ipad, internet, sosyal medya falan gibi... Ama memleketimizde eskiler, yenilik lazımsa onu da getirirler. Değişen hiç bir şey yoktur aslında, matbuatın kuruluşundan itibaren bildiği iştir yaptıkları. Ama olsun, adı **‘yeni’** olsun. Yeter ki iktidarlara destek olsun. Burada sözü kimsenin itiraz edemeyeceği birine, **Refik Halit Karay**’a bırakalım? **“Hülâsa Türkiye, meşrutiyet sırası kısa süren anarşik devre istisna ve ihraç edilirse bir kaç senecik bile devamlı ve müstakar bir matbuat hürriyetine nail olamamıştır.”**

Medya kafası

Ümit Aslanbay 10.10.2013

 Medya kafası **Abdülaziz**, 1867 senesinde, tebdil-i kıyafet ile kimliğini de belli etmeden **Paris Dünya Fuarı**'nı elini kolunu sallaya sallaya gezerken (Bunun nasıl olduğu hâlâ bir sır. İşte bizim ecdadımız), Osmanlı pavyonunun az ilerisinde bir dinamometre yani kuvvet ölçer görür. Gelenin geçenin yumruk attığı araç, **Osmanlı/ Türk kafası** şeklindedir. Bu duruma son derece sinirlenen ecdadımız --ki memlekette sırtını yere getirmedik pehlivan bırakmamıştı (Bizim tanıdığımız ecdad) , hemen yanındaki başyaveri Halil Paşa'ya (o da kendini ve kuvvetini o zamana kadar belli etmemiştir) "**Haydi göreyim seni**" der.

Gerisini o zamanın medyası ve dahi belediye başkanı **Ömer Faiz Efendi** (Söylemeye gerek yok, o da kendini belli etmemiştir) şöyle yazar:

--Aslan kuvvetli Halil Paşa, avniyyesini (zarif ve şık pelerin) **çıkartıp yaradana sığınıp bir yumruk koydu. Fransız kol kuvvetine göre yapılmış dinamometre tuzla buz oldu.**

Ömer Faiz Efendi'nin ifade gücünün, anlatımdaki titizliğinin açtığı yoldan ilerleyen **Türk medyası**, giderek özgün tarzını oluşturmuş, bugünlere idrak etmiştir. İleride görüleceği gibi küstah Avrupa'ya, İsrail'e, Rus'a, Yunan'a gerektiğinde yerinden raporlarla haddini bildirmiştir (Ek: bkz. **Reha Muhtar Atina'dan bildiriyor**)

Zamanın iktidar ve medyayı etle tırnak misali ayrılmaz parçalar hâline getirdiğini bu hikâye pek güzel anlatır.

Gazetecilik su üstünde kalma sanatıdır

Hüseyin Çelik, bir tv sunucusunun kıyafetini beğenmedi. Ben de beğenmedim ama dinleyen kim. Sunucu kimine göre işinden oldu, kimine göre olmak üzere...

Kimine göre de gerek kalmadı, görevden alınmasa dahi medya ayarı yedi, bundan sonra böyle gider, yeni bir iktidar gelene kadar ekranlarda kolsuz, dekolte kıyafet giymiş sunucu göremezsiniz.

Aslına bakılırsa, Çelik'in yaptığı ilk değil. Medya, bu ülkenin ordusu gibi durumdan vazife çıkarır. Mesela, 12 Eylül'ün kudretli paşaları referandumda "**hayır**" anlamına gelen mavi rengin kullanılmamasını, adının dahi gazetelerde anılmasını istememişlerdi.

28 Şubat günlerinde ise, **Şevki Yılmazlar**, **Hasan Hüseyin Ceylanlar** televizyonlara neden çıkarılıyor diye heyheylemişlerdi. Hatta "**cıvık magazin yapılıyor**" diye yönelttikleri entelektüel seviyesi yüksek eleştirileri, birçok gazeteci arkadaşımıza, sanki onu bir günde değiştirmek mümkünmüş gibi, "**Aslında bu ülkenin eksiği New York Times**" dedirtmişti. Post-modern darbeciler memlekete olduğu kadar medyaya da verdikleri ayarı "**balans ayarı**" diye de kavramlaştırmışlardı zahir.

28 Şubat'ın hemen öncesinde ocak ayında bir gün, Başbakanlık Konutu'nda tarikat liderlerine iftar yemeği veren **Erbakan "Cumhuriyet tarihinde bir ilki başarmakla"** o günlerde suçlanmıştı. Belediye otobüsleriyle işe gelip giden medya yöneticilerimize göre, üstelik bu kişiler süper lüks (sadece lüks değil, dikkat) otolarıyla Başbakanlık Konutu'na gelmişlerdi. (Bkz. 12 Ocak 1997, **Hürriyet**)

Ertesi gün, **Hasan Hüseyin Ceylan**'ı tv'de canlı yayına çıkararak, (**Star Haber**'in başındaki rahmetli **Ufuk Güldemir**, toprağı bol olsun, o dönem o da andıçlanmıştı) gazetecilik merakı ile **"Bu Başbakanlık Konutu'na giren çıkanlar kimler"** diye sorduğumda ise kıyamet kopmuştu. Şuursuz bir gazeteci olarak kayıtlara geçmiştik.

Türkiye, şeyhler, müritler, tarikat liderlerinin ülkesi değildir diye ayar çekenler, **"genç meslektaşım"** diye köşe yazıları döktürenler olmuştu. Bu adamın tv'de işi ne diyenler ise elbette çıkmıştı.

Medyanın tarihsel birikimi budur. İktidarlara göre saf ve adam değiştirerek ayakta durmak, su üstünde kalmak.

Bir gecede fikir değiştiren gazeteleri Türkiye'de bulabilirsiniz. Yakın tarihte Uzanların **Star** gazetesi, bir gün önce Erdoğan'ı çok sert biçimde eleştirirken, TMSF'nin el koyduğu günün ertesinde, **"Sayın Başbakanımız Fransa'da sergi açıyor"** diye yazdı.

Yakın zamanda yine TMSF tarafından el konulan **Akşam** ha keza...

12 Eylülcülerin, 28 Şubatçıların medyaya bakışı ile Çelik'in medyaya bakışı aynıdır: Medyaya sürekli ayar vermek gerektiğini düşünürler, medya da su üstünde kalmak için bunu arzu eder. Refleksi hep iktidardan yanadır. Doğrunun ne olduğunu Osmanlı'dan bu yana bilir. Bildirir.

*

Not: Tv sunucusu ile ilgili haberleri iktidar yanlısı gazetelerde boşuna aramayın. Bulamazsınız, **Madonna Müslümanlığa merak sardı** haberi ile ya da **Akit**'in başı açık bir kadın fotoğrafına yer verdiği Moda ekiyle idare edin...

Durun siz kardeşsiniz

Medyanın, iktidarseverlikte ve bağzı kritik konularda fikir birliği vardır. Geçtiğimiz hafta, **Sözcü** gazetesi, İstiklal Caddesi'nde protesto gösterisi yapan ellerinde Öcalan posterini taşıyan Kürtleri/ BDP'lileri fotoğraflayarak sordu:

--Destan yazan polis nerede?

Sabahat Tuncel'in tokat attığı polis görevlisi haberinde olduğu gibi...

BDP'li Tuncel'den kazandığı tazminatı okullara bağışlayan polis görevlisi için **Sözcü** bu kez, **"Destan yazan polis işte böyle olmalı"** diye manşet attı.

Yeni Şafak, **"O tokadın tazminatı öğrencilere"**, **Akşam**, **"Müdürden insanlık dersi"**, **Star** ise **"BDP'li vekile tokat"** dedi...

Yeterli herhâlde.

uaslanbay@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Size de az para verilmez ki canım

Ümit Aslanbay 17.10.2013

Size de az para verilmez ki canım Neye yarayacak? Sorun sadece, Başbakan'ı takip eden bir gazetecinin ondan bayram harçlığı istemesinde değil. Tüm şirinliğini takınmış hâliyle bu işi yapmasında:

--Sayın Başbakanım, bayramda babam yanımda değilse de, devlet baba yanımda...

Bu sözlerle hangi başbakanın yüreği dayanır...

O da, "**Size az para da verilmez**" diyerek (doğru söylüyor) muhabire 200 lirayı veriyor.

Öyle ya, geçtiğimiz ay yine bir cami çıkışında bütün simitlerini Başbakan'a herhangi bir şirinlik yapmadan satan **İbrahim Sevindi**, "**150 simidim vardı, hepsini aldı, sağ olsun var olsun. Simidimizi aldığı için teşekkür ediyoruz**" demişti.

Sevindi, bu teşekkürü simitçi esnafı adına mı yoksa ailesi adına mı etti bilmiyoruz ama sattığı ürün karşılığında para almıştı. Bunun için, "**devlet baba, bayram, harçlık, benim babam yok, sabahtan beri bekliyoruz**" gibi hayli seviyeli siyasi ve duygusal analizler yüklü senkronize şuursuzluk içine girmemişti. Başbakan da haklı olarak ona "**simitçilere de az para verilmez**" gibi manasız bir cümle kurmamıştı.

Simidini satmış teşekkür etmişti İbrahim (sadece) Sevindi...

Başbakan da ondan aldığı simitlerden biriyle kendisini evine davet eden **Necdet Erol** adlı vatandaşa gitmiş, birlikte mücver yemişlerdi.

AHLAKSIZLIĞIN VE İKİYÜZLÜLÜĞÜN TARİHİ

Genç muhabir elbette nereden bilecek böyle istenmeyeceğini. Nitekim, tüm gazeteci büyükleri onu kınadılar, ayıpladılar, "**gazeteci harçlık ister mi**" diye... Bir defa böyle istenmez, o kendiliğinden gelir.

Yurtdışı gezisi olarak, yılbaşı hediyesi olarak, tatil programı olarak, maç davetiyesi olarak gelir de gelir. Yeter ki, sen almasını bil. Kimse de bir şey demez, mesela yer içer gezer, ertesi güne maç kritiği dahi yazarsın... Keyifle okunur.

Patronlar, ihale peşinde koşar, alır satar, gazetecilikten başka her işi yapar, coştukça coşar. Gazeteleri hükümetlere (hangisi baştaysa) methiyeler düzer, üstlerine toz kondurmaz ama genç muhabire bayram harçlığını çok görürler.

Mehmet Barlas, "Sanırım Başbakan'ı aile büyüğü olarak görmüş. Yapmasa daha iyi olurdu" demiş.

VAZİYETİN KUTSALLIĞI ADINA

Ama, genç gazetecinin söylediklerini sanırım iyi okumamış ya da görmemiş. Yoksa bir entelektüel olarak atlaması asla mümkün değil.

Sultan Akten, Bayram namazından önce, daha sabah tweet atmış:

-Namazı müteakip Sayın Başbakan'dan harçlık alacağım...

Günün anlam ve önemi işte bu kadar: Babası yerine koyduğu Başbakan (de facto olarak Devlet Baba) önemli burada.

Matbuat, basın ve derken medyanın her devirde babası yerine koyduğu devletin, patriarkal yapının, sadece moleküler genetik anlamda değil siyasi antropolojik mükemmel bir analizi bu aslında.. Sadece kişiselleştirilmiş bir hâli. Bkz. **Max Stirner: Biricik ve Onun Mülkiyeti**.

Her ne kadar genç **Marx**, '**Aziz Max**' diye hitap ettiği, **Stirner**'i "**egoist**" olmakla itham etse de vaziyetinin "**kutsal**" olduğunu teslim eder.

Biz de edelim.

Tarihten Bir Yaprak

Övünmek gibi olmasın ülkemiz matbuatının, "**kutsal devlet/ hükümet**" kavramını bularak gelecek nesillere (medya) armağan etmesi, **Hegel**'in, insanlık düşüncesinin en üst aşaması olarak kavramlaştırdığı, sonra geliştirdiği "**Absolute Geist/ Mutlak Düşünce**" ile ya aynı zamanda ya da öncedir.

Sözünü ettiğimiz, **Hegel**, **Stirner**, **Marx** gibi düşünürler, o kadar okuyup yazmalarına rağmen, hiç bir zaman, "**Dahili Rumlar Türk ırkındandır**" (bkz. **İsmail Hakkı Sevük**, 1921) gibi, ya da "**Matbuat kanunlar çerçevesinde hürdür**" gibi yüksek çözünürlüklü bir formülasyonu geliştirmeye asla muvaffak olamamışlardır.

Devleti ve kişiyi onca analiz etmelerine rağmen, başbakanların, hükümetlerin her zaman haklı olduğu gerçeğini idrak edememişlerdir. Tutarsız olmuşlardır.

Örneğin, 2000 senesinde büyük bir gazetemiz, o zamanki muhalefetin (Fazilet Partili, **Oya Akgönenç**), Cenevre'de Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Alt Komisyonu'nda hükümete karşı "**Türkiye'nin düzeni anti-demokratiktir**" demesini nefretle kınamıştı. Ona göre "**ihanetin böylesi**" görülmemişti, öfke çığ gibi büyüyordu.

Aynı gazete, diğerleri gibi şimdi de böyle düşünenlere, hükümeti şikâyet edenlere aynı gözle bakıyor. Tam bir tutarlılık içinde...

Mutlak Hükümet...

Holstein'i kesemedik, portakalı sıkamadık

Akşam gazetesi (TMSF'den Sonra/ TS), Hollanda Milli Takım oyuncularını kurbanlık ineğe benzetti, "**Hollanda cinsi ineklerle maçıımız var. Bu bayram Holstein keselim**" dedi.

Haiz olduğu, Holstein ineklerinin Hollanda menşeli olduğu bilgisini kimseden sakınmadan kullanan gazete editoryali, önce kurbanı kesecek, sonra Romanya-Estonya maçını bekleyecekti. Kısmet olmadı.

uaslanbay@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pilotları kurtarmak

Ümit Aslanbay 24.10.2013

 Pilotları kurtarmak Başlığa bakarak, **Er Ryan'ı Kurtarmak** gibi bir Hollywood aksiyonu ile karşılaşacağını sananlar yanılır.

Bu senaryoda, Yüzbaşı Miller'ı (**Tom Hanks**), Teknik Çavuş Mike Horvath'ı (**Tom Sizemore**) ya da keskin nişancı otomatik tüfekli Er Reiben'i boşa ararlar.

Bu tür işler çok geride kaldı.

Şunu belirtmek gerekiyor.

MİT artık, **Teşkilat-ı Mahsusa** gibi boyundan büyük işler yapmaya kalkan bir örgüt değil. Öyle **Kuşçubaşı Eşref** gibi, **Arabistan**'da, Sina çöllerinde, **Kuzey Afrika**'da maceradan maceraya koşmuyor. Zaten, o zamanki gibi, **Arnavutluk, Trakya, Makedonya, Fas, Trablusgarp, Cezayir, Tunus, Mısır, Habeşistan, Sudan, Zanzibar, Somali, Yemen, Malay Adaları, Açe, Kırım, Kafkasya, Belucistan, Afganistan, Moğolistan, Çin, Türkistan** gibi faaliyet göstereceği (şimdilik) geniş bir alanı yok. İsabet.

Ama memleket müteharrik bir hâldeyken, doğal olarak o da sabit durmuyor **Goeben** ve **Breslau** zırhlılarına **Yavuz** ve **Midilli** adını vererek sağı solu bombalatmasa da, cezaevinden salınan mahkûmlar eliyle sabotajlara girişmese de; belli ki komşumuz **Suriye**'ye inebiliyor.

Bir yerden başlamak lazım elbette.

Gerçekçi olmak da...

Zaten, burası bizi ilgilendirmiyor.

Bizi ilgilendiren, **İmam Rıza Ziyaretçileri** adındaki örgütün elinde rehin tutulan pilotların MİT operasyonu ile nasıl kurtarıldığı ve bu operasyonun (**Kasırga Operasyonu, Nefes Kesen Operasyon**) iki gazetede dramatik

anlatımıydı. Ki hakikaten nefes kesiyordu.

67 gündür rehin tutulan pilotlar için, geçtiğimizi hafta Katar Dışışleri Bakanı **Al Attiyah** ile MİT Müsteşarı yemekte buluşur (İstanbul) ve kurtarma operasyonu için düğmeye basılır. Lübnan'da kaçırılan pilotlar için neden Katarlı bakan ile buluşulur, bu sorunun, operasyonu bir gerilim romanının satırları (okurmuşçasına) gibi anlatan iki gazetemiz için hiçbir önemi yoktur. Çünkü yemek yenmiş (İstanbul'da) ve düğmeye basılmıştır.

Sonrası çorap söküşü...

Her şey en ince noktasına kadar hazırlanmıştır zahir.

İstihbarat birimleri Suriye sınırını geçer (elbette bir duman gibi süzülerek), yolgeçen hanı değil ya oralar. Ardından, sıkı durun, "**El Kaide yanlısı gruplarla çatışan Kuzey Kasırgası**" örgütünün elindeki rehineleri alır. Ve sağ salim Türkiye'ye getirir.

Bir rüzgâr, bir kasırga, adeta...

Burada ilginç olan, tesadüfen iki gazetemizin de aynı cümleyi (başka cümleler de var), aynı kaleminden çıkmışçasına kurmaları:

El Kaide ile çatışan grubun elinden rehineleri aldılar.

Anlaşılan o ki, **Kuzey Kasırgası**'nın MİT ile bir sorunu yok. O zaman sorun nerede diye sorarsanız onun da yanıtı var:

Çatışmanın ortasından aldılar...

Hımmm...

Ne, nasıl?

Tereyağundan kıl çeker gibi....

Gazete bu tabiri kullanıyor.

Azaz'a giden tim, muhaliflerle El Kaide'nin arasındaki çatışmanın ortasından dokuz Şii hacı rehineyi tereyağundan kıl çeker gibi aldı.

Dikkat, teslim edilmiyorlar, kıl çeker gibi alınıyorlar. Burada savaş alanının ortasında cerrahi bir titizlikle gerçekleştirilen bir operasyon sözkonusu.

Devam ediyoruz.

Bu arada eller hep tetikteydi...

Bereket bir kaza olmadı, yanlışlıkla silahlar ateş almadı.

Önlem, bir saldırı ihtimaline karşı olsa gerek.

Zira, teslim eden örgüt fikir değiştirebilir. Esed'den de her şey beklenebilir.

Şiilere karşı bile harekete girişebilir.

"Ama hâlâ pilotlar rehin" diyecek olanlar için gerisi bir buçuk satır.

Katar ve Lübnan makamları Türk pilotları kaçıran örgütle temas kurdu. Pilotlar Türk yetkililere teslim edildi.

O günkü özellikle o iki gazeteyi alın, hikâyeyi bir solukta okuyun derim.

Başka soruların önemi yok.

Diğer gazeteler, ertesi günler boşuna zorladı. Bebeğini aç bırakarak öldüren (sarışın, kırmızı pantolonlu, boşanmış, öğretmen, mahallenin sevmediği) S.D.'nin **"iğrenç"** bulduğu hikâyesini. Bir solukta okunan bu lirizmi yakalayamadı.

Ellerine sağlık.

Bu kadar malzemedен, ancak bu kadar lezzetli bir haber çıkabilirdi.

BAŞLIKTAN AL İLHAMI / AKILLAR VE FİKİRLER

» GÂVURA GÂVUR DEMEK

Gâvura gâvur demek, Gezi eylemlerine vandal demek artık suç mu olacak yani?

(Nefret suçlarıyla ilgili yasal düzenleme yapılacağının açıklanmasının ardından, bir gazeteden gelen itiraz.)

Ne münasebet...

O yasak başka yurttaşlar için.

Can Yücel memlekette neye ve kimlere ne deneceğini çok önceden söylemişti.

» TAKSİM ZATEN YASAKTI

Taksim Meydanı, 1933 senesinde de gösterilere kapalıydı.

(İki gazete, burada gösteri yapılmalı diyenlere yanıt veriyor.)

Burada nümayiş yapmak suçtu, elbette...

Yasağın şanlı tarihimizden bugünlere kadar gururla taşınan bir boyutu var.

Ama bu tek parti meselelerine hiç girmeseydik... Hem o zaman Kazlıçeşme de yoktu...

» MİLLİ HELİKOPTER UÇUYOR

İlk milli helikopterimiz 60 ay sonra uçuyor. (Gazeteler)

'Milli Helikopter' nasıl oluyor dersiniz, parçaları yerli oluyor da ondan. Yapanlarla alakası yok. İnsanileştirilmiş makineler meselesi. Milliyetçilikle de (ayaklar altına alınası) alakası yok.

» FİDANI SÖKTÜRMİYİZ, AĞACI KESERİZ

Diktiğimiz fidanı söktürmeyiz. ODTÜ'de yol yapılacak. (Gazeteler)

MİT Müsteşarı Hakan Fidan'a yurt içi ve dışından saldırıların yoğunlaşması ardından, çoğunluk gazete yazarı ve hükümet ileri gelenleri aynı hassas noktaya temas ettiler:

Fidan'ı söktürmeyiz....

Aynı günlerde, hatta saatlerde yol yapımı için ODTÜ'de ise ağaçların kesilebileceği mantıklı bir şekilde kamuoyuna anlatılıyordu:

Gerekirse daha fazlası dikilir, medeniyet için değil ağaç kesmek cami bile yıkılır...

Teşbihte hiçbir hata yok.

Fidan ile ağacın farkı daha iyi anlatılamaz.

uaslanbay@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Müjde artık FEMENTÜRK var

Ümit Aslanbay 31.10.2013

 Müjde artık FEMENTÜRK var Femen Türkiye'nin (Femen Turkey) kuruluşunu --hâliyle Türk-- medya, coşkuyla karşıladı. Hislerini saklamaktan imtina etmedi:

--Femen artık Türkiye'de(*)

Yaşasın!..

Nasıl ki Genç Osmanlılar memleketin Batı'ya göre esas eksiğinin Kanun-i Esasi olduğunu görmüş ve ilan edilince sevinmişti, durum aynısıydı.

“**Türkiye’nin de artık Femen’i oldu**” sözleriyle selamladı bu yeni oluşumu, ülkede pek çok şeyin kötü gittiğini düşünen **Sözcü**...

Ne mutlu, Femen Türk’üm diyene...

Elbette öyle.

Göğüslerini Türk bayrağı ile boyamış, sağ yumruğunu havaya kaldırmış, kararlı bir ifadeyle bize bakan Türk kızı ile gurur duymamak ne mümkün...

Bir başka Femen Türk’ü daha sonra bu durumu **Vatan**’a verdiği röportajda, “**Bayrağı k....da değil, göğsümde taşıdım**” diye izah edecek, kimseye diyecek bir laf bırakmayacaktı.

Ama biz o kutlu güne dönelim. İşte hemen hepsi de birinci sayfadan fotoğraflı duyurulan o haberlerden bir kaçı:

» **FOTOĞRAFLA DUYURULDU** (üst başlık) **FEMEN’in Türkiye şubesi açıldı** (başlık). **Cumhuriyet**, birinci sayfadan elbette fotoğraflı verdiği bu haberi, bir kuralı yıkarak arka sayfada da devamı olduğunu duyurdu. Arka sayfayı çevirenler ise aynı fotoğrafın daha çok, haberin az büyütülmüşünü buldular.

» **Femen Türkiye açıldı!** (**Milliyet** / göbek sayfa 3 sütun 25 cm. Büyük fotoğrafın içine eritme). Bu başlık altında, Femen grubunun “**Dünya çapında yaptıkları çlgın eylemlerle**” tanındığı hatırlatıldı, grup hakkında bilgi verildi.

» **FEMEN TR ODTÜ’YLE AÇILDI.** **Hürriyet**, aynı fotoğrafı iç sayfaya da büyütülmüş olarak taşıdıktan sonra bu kez de, “**ODTÜ FEMEN’İ**” başlığını tercih etmişti ki, bu gururu nedense ODTÜ’lülerin üstüne attı. Belli ki o gün Babıâli kurallarının yıkılma günüydü. Hemen her gazete gibi **Hürriyet** de, birinci sayfada kullandığı o fotoğrafın aynısını iç sayfada da (elbette daha büyük) kullanıyordu.(**)

» “**Türk FEMEN hemen spam**” diyen **Vatan**, henüz sanal âlemle sınırlı bu eyleme dahi tahammül edilememesini haklı ve fotoğraflı olarak kınıyordu.

Sonraki günlerde, 25, 26 Ekim’de, başkaları da çıktı. Bedenine “**Yaşasın Türk Laikliği**” diye yazan da...

Eylem (şimdilik dört kişi gerçekleştirdi) sanal âlemde genişleyerek sürüyor, binlerce kişiye erişiyor.

FEMENTÜRK benimsendi.

(*) *Radikal* ve bir kaç gazete daha...

(**) Normal günlerde, birinci sayfanın aldığı fotoğrafı kullanan iç sayfa editörü işten atılmazsa da savunması istenebilir...

BİR HOŞ GELENEK

Medyamızda hoş bir gelenek var. Yıllardır uygulanır. Mesleğe ilk girenler başlangıçta yadırgasalar da, alışırlar. Keza devlet büyüğü olanlar da önce bir şaşkınlık yaşasalar da, kısa zamanda işi kaparlar. (*)

Başka ülkelerde örneklerine rastlanabilir, ancak bizdeki kadar renkli, öğretici ve eğlendirici değildir.

Örneğin, devlet büyüklerinin uçağına belirli gazeteciler alınır. O belirli gazetecilere cumhurbaşkanı, başbakan ya da bakan her kimse uçarken demeç verir. Uçağı binemeyen gazete ve gazeteciler daha baştan atlatılır. Ama uçaktaki gazeteciler aynı demeci aldıkları hâlde de birbirlerini mesleki deyimiyle atlatırlar.

Teypler kapandıktan sonra, uçağı alınma ve demeç verilme onuruna erişmiş her gazeteci/yazar sırayla devlet büyüğünün yanına gider, birlikte poz verir. İşte atlatma burada yaşanır. Kimi gazeteciler bu işte o kadar ustadır ki, fotoğrafa bakınca sanırsanız o sormuş, sayın büyük söylemiş...

Okuyucular da fotoğrafa bakar, söyleşiyi okur...

--*Vay be!..*

Marmaray'ın açılışından önce de böyle oldu. Ulaştırma Bakanı **Binali Yıldırım**, gazete temsilcilerine tüneli önceden gezdirdi, bilgi verdi. Bu fırsat kaçır mı, giden her gazeteci Sayın Bakan ile ayrı ayrı poz verdi.

Zor iş...

Gazetelere tek tek bakarken, acaba Bakan Yıldırım oraya bir maketini koydu da, gazeteciler sırayla gelip fotoğraf mı çekti diye düşünmeden edemiyor insan.

O kadar fotoğraf arasında, bazıları dikkat çekti. Biri bizim **Ertan Altan**, öyle bir durmuştu ki, sanki Bakan onunla fotoğraf çektiyordu. O derece mekâna hâkimdi...

Milliyet ise (anlaşılan bu hafta kuralların yıkılması haftasıydı), oraya giden iki elemanının da, Bakan Binali Yıldırım ile ayrı ayrı fotoğraflarına, üstelik aynı sayfada yer vermişti.

Sıradaki o kadar gazeteci o sırada ne yapıyordu diye merak edenlere söyleyelim. Rayların bize göre sağında, duvar dibinde bekleme yapıyordu.

(*) Bkz. Kandil'de Murat Karayılan ile röportajlar. Aynı teknik kullanılmış ve gazeteciler oradaki iki kişilik kanapeye sırayla oturmuşlar, Karayılan ile fotoğraf çektirmişlerdi.

10 FARKI BULUN

Abdülmecid'in rüyası, deniz altından tünel geçirmek (acaba onca yokluk içinde Boğaz kıyısına yaptırdığı Dolmabahçe Sarayı'ndan dışarıyı dikizlerken mi aklına geldi bilinmez) sonunda gerçek oldu. Marmaray açıldı.

İlk metroyu da devlet erkânı hep birlikte kullandı ama direksiyona elbette Cumhurbaşkanı Gül oturdu. Kokpitin hâkimi oydu.

Gazeteler, metronun sürücü kabinine doluşmuş, Japonya Başbakanı dâhil, devlet büyüklerinin fotoğraflarlarını kullandı. Hemen hemen her gazetede aynı fotoğraf karesi vardı. Örneğin **Sabah**...

Ancak **Star** ve **Yeni Şafak** farklıydı. Diğer gazetelerin kullandığı kareden bir kaç saniye öncesi ya da sonrası...

Yüzlerin cepheden görülmediği fotoğraflar gazetelerde pek tercih edilmez. Hele birinci sayfalarda, hele hele başka alternatifleriniz de var ise.

Bilin bakalım editörler ne demek istedi.

uaslanbay@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Yok yok öyle dememiştir’

Ümit Aslanbay 07.11.2013

 ‘Yok yok öyle dememiştir’ Başbakan, önceki gün, kızılı erkekli öğrenci evlerine müdahale etmenin muhafazakâr demokrasinin gereği olduğunu bir kez daha, açık seçik izah edene kadar yaygın medya ne yapacağını bilmiyordu. Tıpkı Başbakan Yardımcısı **Bülent Arınç**, Başdanışman **Yalçın Akdoğan** gibi... Başbakan’ın bir gün önce **Zaman** gazetesinin satırları arasında kalan cümlesine Arınç ve Akdoğan açıklık getirmişlerdi. **Arınç**, Bakanlar Kurulu ardından yaptığı açıklamada, “**Evlere baskınlar yapılacağı şeklinde yazılar asparagastır özel kiralanan evlerde kimler kalıyor bizim ilgi alanımızda değil**” demişti.

Akdoğan ise attığı twitlerde Başbakan’ın kastının olsa olsa, ruhsatsız izinsiz mekânlar olduğunu öne sürerek, soranları başka bir adrese çoktan göndermişti.

Başbakanlık kaynakları da (siz basın merkezi anlayın), müsterih olunmasını Erdoğan’ın yurt sıkıntısına dikkat çektiğini ve valiye verilen talimatın evlere denetimle ilgili değil, yurt sorunuyla ilgili olduğunu gazetelere bildirmişti.

Mesele bitmiş gibi görünüyordu. Herkes derin bir nefes aldı.

Yaygın medyaya göre zaten böyle bir mesele yoktu.

Zaman’da çıkan, huzursuzluk veren, tedirgin eden haber (mesele) diğer bazı gazetelere de gitmişti ama onlar bu haberi zaten görmemişti.

Bir tek **Zaman** biraz da işgüzarlık etmişti!

Haberi elinde olduğu hâlde görmeyen gazeteler, ne kadar isabetli bir iş yaptıklarını düşünüyordu.

Belli ki, kimileri Başbakan’ın böyle bir laf edeceğine dahi inanmıyor (bkz. Bülent Arınç ve Yalçın Akdoğan), etse de bu sözlerin kimseye bir fayda getirmeyeceği kanaatini taşıyordu.

Günlerden pazartesiydi.

NE OLACAK ŞİMDİ?

Ama **Başbakan** ertesi gün partisinin grup toplantısında konuştu.

Günlerden salıydı.

"Ben karakteri itibarıyla farklı bir siyasetçiyim. Konuştuğunu inkâr etme anlayışına sahip bir insan değilim. Ne yaparsak inanarak yapıyor, ne söylüyorsak arkasında durarak söylüyoruz" diyordu.

Ve sonra şu sözlerle kimseye kaçış imkânı bırakmadı:

"Bazı yerlerde yurtlar noktasında ihtiyaca cevap veremediğimiz için evlerde kalma noktasında sıkıntı yaşanıyor. Buralarda güvenlik güçlerimize, emniyete, valiliklerimize gelen istihbari bilgiler var... Valilerimiz de emniyet teşkilatımız da bu tür ihbarları değerlendirir ve bunların üzerine gider... Buralarda nelerin olduğu belli değil. Kusura bakmasınlar muhafazakâr demokrat iktidar olarak müdahil olmak zorundayız. Bunu yaşam tarzına müdahale olarak yorumlayanlar varsa yorumlasın."

BAŞBAKAN'A RAĞMEN BAŞBAKANCILIK

Erdoğan, hızını alamadı, Finlandiya'ya giderken de konuştu. Evleri denetlemek için gerekirse yasal düzenleme yapacaklarını da ifade etti.

Arınç, Akdoğan ne kelime... Koca medya açmaza düştü. Görmezden geldikleri haberi, Başbakan, deyim yerindeyse gözlerin içine sokmuştu.

Başbakan'a rağmen başbakancılık yapanlar yanılmıştı çok fena...

Medyanın gayet iyi bildiği bir işti bu aslında:

'Patrona rağmen patronculuk...'

Oluyordu ama, Başbakan'a rağmen Başbakancılık, ıııh olmadı, tutmadı.

Başbakan, ***"Ben sözümün arkasında dururum"*** dedi.

Ertesi gün.

Günlerden Çarşambaydı...

Bütün gazetelerde Başbakan'ın sözleri manşetlerdeydi.

Belli ki tehlike geçmişti geçmesine de paralize olma hâli sürüyordu. Şimdi, Başbakan'ın bu görüşlerini kim eleştirecek. Suya sabuna pek dokunmayan manşetler ve başlıklar seçildi ama **T24** sitesinin bildirdiğine göre, tam sekiz gazetenin 21 köşe yazarı **"öğrenci evleri"** meselesine değiniyor. Muhafazakâr bazı kalemler dahi Erdoğan'ı eleştiriyordu. Daha önce, ne yapacağını bilememezlikten Başbakan Erdoğan'ın gerisinde kalan gazeteler bu kez de kendi köşe yazarlarının da gerisine düşüyordu.

Radikal bir müdahale: Hürriyet gazeteciliği

Başbakan'ın sözlerini "**Kızlı erkekli ev tartışması**" diye ilk gün kapaktan bir buçuk sütundan gören **Radikal** gazetesi, biraz altta patron **Aydın Doğan**'ın, "**Zor yolu seçtik**" sözlerini de aynı büyüklükte değerlendiriyordu.

Aydın Doğan'ın, *Radikal* gibi seçtiği zor yol, yine kendi anlatımına göre "**tarafsızlık ve bağımsızlık**"tı.

Doğan Grubu'nun amiral gemisi **Hürriyet** de, birinci sayfadan olmakla birlikte suya sabuna dokunmayan bir başlıkla aynı haberi (Şimdi gündem kayıtdışı öğrenci evleri) verirken, hepimizi gururlandıran "**Türkiye Türklerindir**" mottosunun ve Türk bayrağının çapraz altında, Aydın Bey'in ağzından tıpkı *Radikal* gibi o da "**Biz zor olan yolu seçtik**" diyordu. Ne mutlu Türkiye Türklerindir diyene ve zor olanı seçene...

"**Doğan Medya Grubu Yayın İlkeleri**"nin bir kez daha tazelandığı bu mutlu güne denk gelen haber **Hürriyet gazeteciliğine** göre, sosyal medyada tartışma konusu olmuştu.

"**Hassas bir seçim süreci**" olarak, bunu "**bağımsızlık ve tarafsızlık ilkeleri**" uyarınca aktaran gazete, öğrenci evlerinin denetlenmesi ve basılması gibi bir şey olamayacağını, aksi görüşteki iki yazarına rağmen Danişman Akdoğan'a dayanarak duyuruyordu.

"**Endişeye mahal yok, böyle bir şey demiş olamaz**"...

Ama, Başbakan'ın aynı görüşte olmadığı anlaşılınca, **Hürriyet**, bu kez "**gerçeklik ve yenilik**" ilkelerine sarılarak yeni duruma adapte oldu (Bkz. Hürriyet Gazeteciliği s. 42 ve devamı. Her gazetecinin yatmadan önce bir kaç satır okuması, Tanrım ben bugün neler yaptım diye sorduktan sonra uyuması gereken yaklaşık 200 sayfalık faydalı bir eser) ve Başbakan'ın ağzından başlığı çıktı:

"**Valilerimiz müdahale ediyor**"...

Yani, iş çoktan olmuş bitmiş, müdahale ediliyormuş...

Acı var mı acı, siz ona bakın. Olmadığına göre sorun da yok.

Türkiye Türklerin, **Hürriyet** de elbette hürriyetçilerindir, istediklerini yazarlar.

Ama Doğan Grubu ilkelerine bağlı diğer bir gazete **Radikal**'in işi daha zordu. Başbakan Erdoğan'ın fotoğrafıyla "**Muhafazakâr demokrat müdahale**" başlığını koyuverdi.

Oldu mu ya...

Oldu.

Sana Ağa Cami diyorum dostum

Başbakan Erdoğan'ın dünyayı ve Türkiye'yi sarsan sözlerini Demirören Grubu'nun iki gazetesi **Milliyet** ve **Vatan** ilk gün görmediler. Onun yerine diğer gazetelerde yer almayan, iki özel habere yer verdiler, ortak bir mutluluğu biz okurlarıyla paylaştılar:

"**Ağa Cami yenilendi, tarihî cami yeniden doğdu**"...

Müjdeler olsun.

Her iki gazetenin birinci sayfadan verdiği bu haberde “**Ağa Cami’ye de ne olmuş**” diye sorarsanız, bunun cevabı da hemen alttaki satırlarda veriliyor. 400 yıllık cami tadilat ve restorasyon çalışmaları sonrası depreme hazır hale geldi. Çatı makas sistemi ve kalem işleri (ayrı ayrı) Demirören Holding sponsorluğuyla yenilendi.

Ehhh böyle bir haber olur da duyurulmaz mı?

Duyurulur elbette...

Vatan vatanperverlerin, **Milliyet** de milliyetçilerindir....

Ama hafızalarını biraz zorlayanlar İstiklal Caddesi’nin hemen başındaki Ağa Cami’yi hatırladılar.

Hani, Demirören AVM inşa edilirken, açılan geniş çukur nedeniyle temelinden kayan Ağa Cami değil mi bu?

Ta kendisi...

Büyük olaylar olmuştu. **Milliyet** gazetesi de (Daha Demirören tarafından satın alınmamıştı) protesto gösterilerine sahip çıkmış, çevreye ve tarihî camiye zarar veren bu devasa yapıyı kınamıştı.

Demirören Grubu da, hasar gören tarihi caminin onarılacağını açıklamıştı.

İşte geldi zaman, geçti zaman.

Ağa Cami, bu kez depreme hazır ve reklam vesilesi oldu.

Hayırlı olsun.

Yaşasın vatan millet gazeteciliği...

uaslanbay@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kaçış gazeteciliği

Ümit Aslanbay 14.11.2013

 Kaçış gazeteciliği Arınç krizinin çıktığı gün, çoğu gazetenin yazışlarının kazı işlerine dönmesi an meselesiydi. Hani, yer yarılmayacağına göre, kazsak da içine girsek misali...

Saklansak, kimse bulamasa...

TRT ekranından Başbakan’ı eleştiren Yardımcısı’nın Türkiye’nin gündemini değiştiren sözleri aradan yaklaşık üç saat geçtiği hâlde onlara göre sarf edilmemişti.

Tam kazma kürekler çıkarılıyor, bu önemli haberle birlikte yazışları de gömülmeye hazırlanıyordu.

Çünkü, yine sonradan ortaya çıktığına, **Taraf**'ta **Hüseyin Özey**'in da yazdığına göre, etkili yetkili birileri bu gazetelerin ve televizyonların yazışlarını (dedikse tek tek hepsini değil, bir kişiyi araması kâfi) aramıştı. Arınç haberlerinin görülmemesini istemişti.

Neyse ki, ilerleyen saatlerde Başbakan Erdoğan konu hakkında yurtdışında konuştu.

Rahat bir nefes alındı.

Paniğe gerek yoktu, sorun çözülmüştü. Formül bulundu, kazma kürek bir yana bırakıldı:

Arınç olayı, Başbakan'ın sözleri üzerinden verilecek...

Ver...

Ertesi gün, gazetelerin birinci sayfalarını bakanlar, bu toplu gerçeği gördüler.

Başbakan, Arınç ile olan meseleye "**biz aramızda çözeriz**" diyordu demesine ama, "**mesele neydi**" diye merak edenler Arınç'ın sözlerini birinci sayfalardan daha küçük kutular hâlinde, ya da iç sayfaların eteklerinde görebiliyordu.

Hülasa kazı işleri kendisi yerine Arınç haberini gömmüştü.

Durum ertesi gün düzelmedi.

Daha ertesi gün de...

Başbakan bu birinci grup gazetelerin birinci sayfalarından habire "**Biz aramızda çözeriz, dava kardeşiyiz, fitneye fırsat vermeyiz**" diyor ama Bülent Arınç'ın kime ne dediği, niye dediği, neyi eleştirdiği tam olarak hâlâ belli değil.

İkinci grup gazeteler ise daha dikkate değer. Onlara göre, AKP içinde bir sorun yok, kriz yok, çatlak yok. Başbakan'ın Arınç'a yönelik sözleri yok, dolayısıyla Arınç da yok.

Ama, dünyada yeni trend sebze suyu var..

Sözü bağlarsak, işin ilk türü bildiğimiz kaba sansür.

Öyle analiz etmek için,

Baudrillard'ın **Simülakrlar ve Simülasyon**larını, **Chomsky**'nin **süzgeç**lerini falan okumaya gerek yok.

Birileri telefon ediyor ve gereken ayarlar veriliyor.

Ancak ikinci türü bir hayli enteresan...

Buna "**Kaçış Gazeteciliği**" diyoruz, şimdilik kendi aramızda.

Çözeriz.

Umarım.

Dramatik habercilik

Haberin, kurmaca değil, kibar anlatımıyla (mensubu olduğumuz gazeteci milleti de bozulmasın diye) yeniden üretim süreci olduğu en bilinen medya hâli. Gazeteler, Türkiye’de gerçeği yeniden kurgular ve okuyucularına aktarırlar, çoğu kez de aktarmazlar.

Gazeteler haberleri dramatize etmeyi (Türkiye’de fazlasıyla) severler.

Ama, bu konuda televizyonun eline su dökemezler. Onun چراğı dahi olamayacağını bilirler. Eline dondurma külahı gibi mikrofonu alan TV muhabirinin, “**şu arkamda görmüş olduğunuz**” diye başladığı, “**kameraman arkadaşımın rica ediyorum**” diye sürdürdüğü son derece inceliş dramatizasyon, kaba görünmesine bakmayın, ekranlardan içeri girerek, habere duhul etmemizi kolaylaştırır.

Ekran başındaki biz röntgencilerin bağırası gelir:

Hadi ‘kameraman arkadaş’ sabrımız kalmadı. Artık göstert bize orada ne olduğunu!

Televizyon haberciliğinin marifetleri elbette bu kadarla bitmez.

Çok daha fazlasıdır.

HEP BİRİNCİ SAYFA YAPMAK

Çünkü, televizyon habercileri değindiğimiz gibi daha rafine insanlardır. Yazılı basındaki meslektaşları gibi, her habere koşturmazlar, amelelik etmezler. Seçerler. Yazılı basındakiler iç sayfa haberleri de yapmak durumundayken, onlar hep birinci sayfa çıkarırlar.

Hâliyle az biraz elitist olurlar, haklarıdır zahir.

Ülkemizde televizyon haberciliğinin günlük işlerinden biri, tüm dünyada olduğu gibi günlük gazeteleri taramak, “**ne var ne yok**” diye bakmaktır. İşe yarar, ekranın birinci sayfasına uyacak bir haber varsa, onları kimse tutamaz. Eline dondurma külahını alan (ekrana da yakışmalı) konuşmaya başlar:

Şu arkamda görmüş olduğunuz...

Belki umurunda, belki değildir. Gazetede o haber için ıstırap çekmiş, muhtemel daha az maaşa çalışan meslektaşının emeği.

ELİTLERE DE BU YAKIŞIR

Adını dahi geçirmez, haberini çaldığı gazetenin, meslektaşının. O kendi televizyon gerçekliğini yeniden kurgulamış, yeni bir haber oluşturmuştur artık. Gözümüzün içine bakarken seslenir, görmediğimiz bir yere, aslında bize:

Kameraman arkadaşumdan rica ediyorum, biraz yaklaşırsa...

Habercilik, haber çıkarmak da budur zaten. Onun için.

Gazeteleri okumak ve dramatize etmek.

Bunun çok güzel örneklerini televizyon haberi izleyen herkes hatırlar.

Her gazetenin başına gelen bu olay **Taraf**’ın da sürekli başına geliyor. Başbakan’ın konuşması ardından kapatılan İstanbul’daki apart oteller haberi, televizyonlar tarafından hiç bir referans gösterilmeden, elbette yeniden üretim sürecine sokularak ekranlardan duyuruldu.

Geçenlerde arkadaşımız **Billur Özgül**’le annesi arasında şu diyalog geçmiş:

Kızım, olur olmadık her yerde satılan midyeleri yeme. Pil yesen daha iyiymiş, televizyon söyledi.

Biliyorum anne, haberi ben yapmıştım.

Netice şu:

Darısı, yine **Taraf**’ta yayımlanan MİT haberlerinin ve sürekli Başbakan Erdoğan’ın açıklamaları üzerinden verilen Bülent Arınç haberlerinin başına... **Penguen Haberciliği**’ni uluslararası literatüre sokan televizyonlardan bir katkı daha beklemek hakkımız.

Ama yapmıyorlar.

Üstelik bu haberler dramatize edilmeye çok daha müsait...

Gazetecinin gazeteciye ettiği

Taraf’ta dün manşetten verilen, Adana Valiliği’ndeki iddiaların aktarıldığı, “**Özel hayat kasetleri Valilik dolabında**” başlıklı haber de aynı gün internet siteleri ve televizyonların yeniden üretim sürecine sokuldu. Büyük gazetelerin internet siteleri, haberin önüne ardına birkaç cümle ekleyip, **Taraf**’a hiçbir atıfta bulunmadan vermeyi yeğlerken, buna gücü olmayanlar, ya **Taraf**’ın adını dahi geçirmediler ya da en altta minicik bir **Taraf** gazetesi linki verdiler. Sözümüz, **Vatan** gazetesinin internet sitesindeki gibi aldığı haberin kaynağını açıkça belirten meslektaşlarımıza değil elbette Onları saygıyla selamlıyoruz.

(Meraklısı için: <http://haber.gazetevatan.com/o-vali-hakkinda-soke-eden-iddia/583562/1/gundem>)

HAFTANIN HABERİ

“Japonlarla yerli tank üreteceğiz”, *Yeni Şafak*

Nasıl yani?

Bu bir tank eşliğinde verilen birinci sayfa haberi.

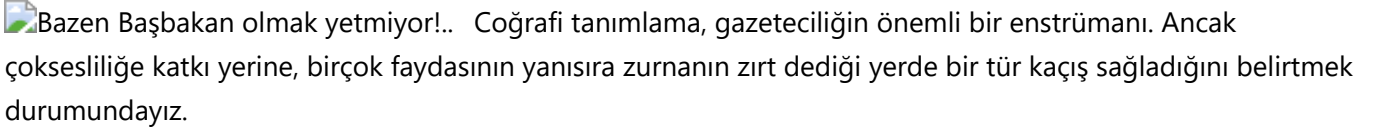
Devamı 11. sayfada...

uaslanbay@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bazen Başbakan olmak yetmiyor!..

Ümit Aslanbay 21.11.2013

Bazen Başbakan olmak yetmiyor!.. Coğrafi tanımlama, gazeteciliğin önemli bir enstrümanı. Ancak çoksesliliğe katkı yerine, birçok faydasının yanısıra zurnanın zırt dediği yerde bir tür kaçış sağladığını belirtmek durumundayız.

Bu enstrümana göre, Türkiye’de ‘**Kürt**’ değil, ‘**Doğu**’ sorunu var... Abdullah Öcalan’ın adı ‘**İmralı**’, PKK’nın adı ‘**Kandil**’, Suriye’deki Kürtler ise ‘**Rojava**’...

Hâl böyleyken;

Fethullah Gülen ‘**Pennsylvania**’, Ergenekon vd. davalardan hükümlü, tutuklu asker-siviller ‘**Silivri**’, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül (her cumhurbaşkanı gibi) ‘**Çankaya**’, ABD yönetimi ise ‘**Beyaz Saray**’ oluyor.

Medyada genel kabul gören, coğrafi konumlandırma ile üretilen siyasi literatüre Başbakan bir yenisini önerdi.

--**Kürdistan**...

Üstelik “**Mustafa Kemal de demişti**” dedi, “**Osmanlı’da da vardı**” onun söylediği gibi.

Bakalım, göreceğiz...

Göremeyeceğiz.

Hemen tahmin edebiliriz, iktidara yakın olanı, muhalefet edeni dâhil, medya bu kavramı tutmayacak.

Nedenleri farklı olsa da...

Bakın neden...

Saza niye gelmedin?

Başbakan, Diyarbakır’da kullandığı ‘**Kürdistan**’ sözcüğünü önceki gün Meclis’te yineledi. Ama ne fayda...

Bu konuda tabuyu yıkan Başbakan'ın, bu önemli hamlesi iktidar yanlısı ya da muhalefetteki medyanın iki kesimi tarafından da görmezden gelindi ya da küçümsendi. Bir kez daha '**yok yok dememiştir**', '**ağzından kaçırmıştır**' muamelesi yapıldı. Olsa olsa, Diyarbakır özelinde Diyarbakırlılar için sarfedilmiş, sonra unutulacaktı.

Meclis'teki tekrar konuşması bunun öyle olmadığını gösterdi. Ama ne fayda. Başbakan olsanız ne fayda.

Medya '**görmeyeceğim**' derse görmez.

Gördürttüremezsin...

OLMADI İŞTE OLMADI

Sağlı sollu basın, '**Kürdistan**' sözcüğünü sevmiyordu, o kadar. **Taraf** dışında hiçbir gazete (iç sayfalarda köşe yazarları tam aksini yapadursun), Başbakan'ın cesaretle kullandığı sözcüğü, onun ağzından olsa dahi tekrar edemedi.

Bir kısmı, her geçen gün biraz daha yakından tanıdığımız '**kaçış gazeteciliği**' yaparak, **Ahmet Kaya** meselesine dört elle sarıldı. Diğer parti liderlerinin de bu konuya değinmelerini vesile sayarak büyütebildiği kadar büyüttü. Bir kaçışın olmadığı '**Kürdistan**' lafını ise, küçültebildiği kadar küçülttü.

Niyet okuyamasak da, bunda iki nedenin rol oynadığını söyleyebiliriz. İlki, Başbakan'a yakın olduğunu söyleyen birinin '**o kadar konuştu, bula bula Kürdistan lafını mı buldunuz, manşete çekecek**' demesi ihtimali... Daha kuvvetli ihtimal olan ikincisi ise, '**Kürdistan**' sözcüğüne duyulan alerji... **Türkiye Türklerindir** gazetesinden, **yeni Türkiye**'nin yeni ve en yeni gazetelerine kadar durum böyleydi.

VATAN SAĞOLSUN

O sadece bir hayalini anlatmış (Bkz. **Star**, **Milliyet**, **Türkiye**, nüans farkıyla **Sabah**) veya '**İlk Meclis de bölücü müydü**' diye sormuştu. (Bkz. **Habertürk**, **Yeni Şafak**). Kalanlarına göre de, **Ahmet Kaya** kavgasına tutuşmuştu ama '**ulan**' dememişti.

Kimsenin resmî ağızlardan '**Kürdistan**' diyemediği bu ülkede, Başbakan'ın bu sözlerinin çözüm sürecinde önemli ve tarihî olduğunu (meraklısı **Radikal**'in iç sayfalarında **Cengiz Çandar**'a bakabilir) düşünenlerin ise spotları taramaları gerekiyordu.

Ama dikkat...

Bu spotlarda da, Başbakan'ın bu sözcüğü kullanması, ilk Meclis kullanmıştı, Mustafa Kemal de kullanmıştı (ama geçmişti) babından veriliyordu.

Geçmiş olsun.

Olmadı ı-ih...

Başbakan'a rağmen, Başbakancılık yaparak, Başbakan'ı sansürleyen medya '**Kürdistan**' sözcüğünü sevmedi.

Türkiye Türklerindir.

Vatan sağolsun.

Yeni Türkiye sağolsun.

SAMYELİ DURUŞU!

Türkiye güzellerinden **Defne Samyeli**, şarkıcılık denemelerinin ardından tv sunucusu olarak hayatımıza girmişti. O zamanlar kendi kanalının anlatımıyla dünya otoriteleri tarafından dünyanın en iyi anchorwoman'ı seçilmişti. Dünya otoritelerinin neden böyle bir ihtiyaç duydukları, "**dünyanın en iyi gazetecisini**" seçmek gibi bu kadar zahmetli, bu kadar saçma bir işe neden giriştiklerini o zaman anlayamamıştık. Ama olsun. Bir süredir ayrı düştüğümüz Samyeli, geçtiğimiz günlerde bu kez gazete sayfalarında tekrar belirdi.

Yaşasın...

Hoşgeldi.

Önce Cem Vakfı Başkanı **İzzettin Doğan** ile konuştu... (Bkz. Resim 1)

Sonra, "**Dünya liderlerinin kampanya gurusu Ravi Singh**" ile... (Bkz. Resim 2)

Yani röportajın her şeyi aslında Samyeli... Gerisi teferruat.... Ama birisi Samyeli'ne söylemiyor mu, öyle olmaz, durulmaz, yapılmaz.

Madem kimse yol göstermiyor, bir şey demiyor.

O da gazete okusa, gazetecilere baksa ya!

TÜRKİYE TÜRKLERİNDİR

Başbakan, '**Kürdistan**' desin, Türkiye barış ve çözüm sürecinde adım atadursun, **Hürriyet** gazetesinin logosunun hemen yanında, dalgalanan Türk bayrağının altındaki, "**Türkiye Türklerindir**" ibaresi anlaşılan baki kalacak. Merak buyurmayın.

Barış Meclisi üyeleri, bir süredir gazete ile görüşüyorlar.

"Barış sürecinde bu sözler zarar veriyor, süreci siz de destekliyorsunuz madem, bu slogan bir engel gibi duruyor, gelin şu meseleyi de çözelim" diyorlar.

Makul.

Ama olmuyor.

Hürriyet'in İlkeler Komisyonu (her gazetede olmaz) üyeleri ile süren müzakereler bir türlü neticeye ulaşamıyor.

Geçtiğimiz günlerde, ısrarcı Barış Meclisi'ne nihai cevap iletildi:

--Mümkün değil beyefendi, olmuyor.

Peki ama neden...

--Okuyucular bizi terkeder.

Peki, ya barış...

Onu da birileri yapar... Her şeyi de **Hürriyet**'ten beklememek lazım.

Değil mi?

uaslanbay@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hipperr gerçekler...

Ümit Aslanbay 28.11.2013

 Hipperr gerçekler... Klingonlular, uzay gemisi Atılğan'ı sıkıştırdığında Kaptan Kirk'ün sık sık başvurduğu kaçış numarasıydı bu... Üstüne basılan birkaç düğme marifetiyle hiper uzaya çıkmak... Başka bir gerçeklikte fersah fersah yol almak. Sonra ara bulasın, Atılğan'ı ve onun gözüpek mürettebatını...

Kimbilir hangi uzayda geziyorlar, kimbilir nereden çıkacaklar...

Hiper gerçeklik de böyledir. Gazetecilerin sıkıştığında kaçtığı, yarattığı gerçekliktir. Mr. Spock mı, Baudrillard mı, yoksa gazeteciler mi daha erken keşfettiler bu kaçış yolunu tartışırız ama gazeteci milleti adını bilmesede bilir, hiper gerçekliği... Gerçeğin çıktığı, yeni gerçeğin eskisinden daha gerçek olduğu andır bu...

Mesela, en azından 30 yıldır hayatımızda olan dersanelerin '**en çok şampiyon bizde yarışının**' bir skandala dönüştüğünün geçtiğimiz hafta keşfedilmesidir. Bkz. **Star** gazetesi 22 Kasım...

İyi üniversiteleri kazanan öğrenciler lüks araba ve para ödülüyle yeniden sınava sokuldu. Promosyonu alamayan öğrenciler başka dersanelerle anlaştı.

Eeee peki ne zaman oldu?

2008 tarihinde... Bundan tam beş yıl önce...

2007 yılının ÖSS şampiyonları hem de...

Hiper değil mi?

Üstelik bu hiper gerçeği hafta içinde birkaç gazete daha keşfetti, basın yolculuğumuzda yeni ufuklar, yeni yollar açtı. İlerleyen günlerdeki pek çok gazete... Dershane borcundan dolayı kaç kişi mahkemelik, dershane borcu olan aileler nasıl mağdur ediliyor, hapse girenlerin, intihar edenlerin hazin öykülerini yazdı.

Yanı başımızda, koyun koyuna yıllarca yaşadığımız bu melun kurumlardaki hiper gerçekleri yazdı.

Hiperle hiper olunmaz

Hayırlı olsun.

Karşıdakilerin de elleri armut toplamıyordu elbet... Onlar, sivil toplum örgütlerinden, akademisyenlere kadar **"dershanelerin ne kadar faydalı müesseseler"** olduklarını, bir ihtiyacı nasıl giderdiğine dair gerçekleri yazdılar.

Öğrendik.

Biz yıllarca bunları bilmeden yaşamışız diye hayıflandık.

Oysa ulan hepimiz ordaydık...

Alkışladık.

Ama...

Hiperle hiper olunmaz.

Mesele dershane değil. Bir gazetemizin yazdığı gibi, dünya barışını tesis ediyoruz derken, Türkiye'nin barışını bozdular.

O dediğin ancak rüzgârım olur

"Hiper Gerçeklik" dediysek o kadar da abartmamak lazım. Ülkemiz medyası için çoktan aşılış bir konudur. Türkiye'de bunun bir üst aşaması diyebileceğimiz, post modern gerçekliğe ulaşılmıştır.

Hayırlı olsun.

Son yıllarda büyük temerküze uğrayan ülkemiz medyası, Zaman kaydırma (Time Shift), Yapıbozum (Deconstructive) gibi teknikleri kamu gazetecileri (Public Journalism) eliyle taşıdığı bugünkü güzel noktada, dünyaya önemli katkılar sunmaya devam etmektedir.

Örneğin, Başbakanımızın son Rusya gezisinde, Putin ile düzenlediği basın toplantısında meydana gelen hadiseler ardından yarattığı gerçekliği içine almaya hiper uzay bile yetmez. Tanımlanmasına ise hiper gerçeklik dahi kifayet edemez.

Olaylar, Başbakan'ın gezisinin bir gün öncesinde 22 Kasım'da başladı. Ve sonra birbirini takip etti.

Rusya, bu tarihte, (bkz. **Star**) **"sürpriz bir kararla"** 19 Eylül'den o güne tutuklu bulunan Greenpeace eylemcisi **Gizem Akhan**'ın kefalet karşılığı serbest bırakılmasına karar verdi. Elbette bu, Başbakan'ın ziyareti öncesinde Rusya tarafından yapılmış **"Gizem'li bir jestti"**. Bilindiği gibi, Türkiye dışındaki hemen hemen bütün memleketlerde yargı, hükümetlerin kontrolü altındadır.

Ama iş, pardon gerçeklik burada da bitmedi.

Rusya gezisi sona ererken, Erdoğan ile Putin ortak basın toplantısı yaptı. Putin de dangozca bir **"espri"**.

Bir gazeteci, Erdoğan'a **"Tutukluluğu kalkan Gizem'i de beraberinizde Türkiye'ye götürür müsünüz"** diye sordu.

Putin atıldı:

Sayın Başbakan buraya eşiyle geldi, nasıl götürecekt?

Devlet başkanı espri yapınca gülmek, hele hele katıla katıla gülmek marifettir. Dangozcasına ise hiper marifettir.

Neyse güldük.

Ama bu işin ertesi günü vardı.

Bunu gazeteler nasıl yazacak?

Başbakan orada güldü ama ya burada kızarsa...

Hadi bakalım buyurun.

Milliyet yazıyor:

Araya giren Putin, Sayın Başbakan buraya eşiyle geldi, nasıl götürecekt cevabını verdi. Kastını aşan bu espri sosyal medyada tepki topladı.

Hayda... Ne zaman espri oldu, ne zaman kastını aştı, ne zaman sosyal medyada tepkileri topladın. Hiper üstü gerçeklik diye buna derim işte...

Star yazıyor/ yazmıyor:

Bol esprili zirve

Birinci sayfadan kutu, her şey var ama bir tek bu laf yok...

Star'ın birinci sayfasına göre Putin böyle bir şey dememiş. Birilerinin kızması veya bozulması ihtimali de sıfıra inmiş...

Yeni Şafak yazıyor:

Gizem sorusunu Putin cevapladı, kahkaha koptu

Erdoğan dahil, salondakileri güldürdü.

Erdoğan'ın gülmüş olması haberi ve espriyi kurtarmış belli ki...

Aynı espri her nedense **Habertürk**'ü de çok güldürmüş. Gizem'in bir de küçük fotoğrafını koymuş **"Teşekkürler"** diye...

Şükran sana yüce medya...

Şükran...

uaslanbay@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Vicdan sızısı, dış ağrısı

Ümit Aslanbay 05.12.2013

 Vicdan sızısı, dış ağrısı Hayat eskiden çok ama çok güzeldi. Patronlar, çıkardıkları merkezdeki gazetelerin (ne arkadan ne önden, ortadan gideceksin), amiral gemisi niyetine personeline belirlemekle, sağını solunu süslemekle hiçbir zaman yetinmemiştir. **"Ne var yani, biz süpermarket gibi gazete çıkarıyoruz, isteyen her istediğini buluyor, her ihtiyaca cevap veriyoruz"** diye övünmüştür. Ancak, ülkenin bugünkü ileri demokrasi seviyesine gelmesine ve entelektüel hayatına (dünya çapında) yaptıkları bu katkıyla da yetinmemiş, gerektiğinde **"Sol"**, gerektiğinde **"Liberal sol"** veya bunun sağda duran çeşitlerinden gazete çıkarmaktan da geri durmamışlardır. Hatta ismi lazım değil, bir tanesi yaptığı onca işin; yani çıkardığı onca gazetenin, derginin ve dahi yayına durduğu TV'lerin yanında, Sünni Müslüman muhafazakâr bir gazete de çıkarmaya niyetlenmiş, her ne olduysa bu güzel projeden (bazılarına göre isabet) vazgeçmişti.

Hayırlısı...

BUGÜNLERDE İYİYİZ ŞÜKÜR

Bugünlere gelindiğinde kompozisyon bir hayli değişti. Artık birkaç patrondan söz etmiyoruz, şükür. Geçmişteki **"Eşik Bekçileri"** yok. Dolayısıyla **"Bu haber olmamış, ıııh bu girmez, bak ama bu haberin nereye gittiğini hiç düşündün mü, işsiz kalırsın evladım"** diyen de yok.

Gazeteciliğimizin ve medyanın ulaştığı bugünkü ileri düzeyde hükümetlere ve patronlara yararlılıklar gösteren bu fedakâr insanlara hacet kalmadı.

Artık her genç gazeteci nereye, ne kadar yazabileceğini, neyi sorabileceğini (soru sormasını), nerede durabileceğini biliyor. Hükümetin kurulduğu gün Başbakan'a **"Ne zaman istifa edeceksiniz"** diye sorabilen münasebetsiz muhabirler asla çıkmadığı gibi, **"Efendim bu MGK belgesi, insanları niye fişlemişler, bunun mantığı neymiş"** diyebilen de...

Dış ağrısı yok, vicdan sızısı da...

Ah ama bir de **Taraf** olmasa...

MİSYONERLİK

Ahmet Hakan program yapıyor. **Taraf** gazetesinde yayımlanan belgeler ve onun yol açtığı siyasi ve sosyal

dalgalanmalar konuşuluyor. **Taraf** gazetesinden hiç kimse yok, zaten soran da yok. Bir gazeteci arkadaşımız Ankara'dan söze girişiyor.

Şahsen ben Taraf'ın misyonerliğine inananlardanım...

Ahmet Hakan da 'tık' yok...

Beklemezdik.

Onun deyimleriyle soralım.

Ayıp olmuyor mu?

Olmayan biri hakkında, oradan sallamak...

Raconda var mı?

ARAŞTIRMACI GAZETECİLİK

Muhabirin yazacağı haberle ilgili üzerindeki örtüleri kaldırıp, gerekirse üzerinde aylarca çalışıp gerçeği ortaya çıkardığı gazetecilik biçimi... Bir ara çok modaydı, medyada metrekareye en az üç beş tane araştırmacı gazeteci düşüyordu. Ama bugünün modası değil. Onların yerine, konjonktürel gazeteciler var, hipper gerçekçi yazarlar var, distribütör yayın yönetmenleri (bir habere çeşitli gazetelere dağıtan, üleştiren, kimin hangi haberi, nasıl yapacağına karar veren) var.

Bir de Adrenalin Gazeteciliği var ki, bu bugünkü konumuza girmiyor. Onun işi, bizi hep "**az sonra, az sonra, öyle bir şey yaptı ki birazdan, şok şok şok**" diye diye yeni heyecanlara gark etmek. Bilinmedik zevkli ufuklara taşımak ki, çok ayrı bir ustalık ve birikim istiyor.

Araştırmacı gazetecilik, adı çok bilinmesine rağmen Türkiye'de pek yapılan bir gazetecilik türü değil. Bir muhabirin, hele hele ortalama bir muhabirin aylarca tek bir haberin peşine düşecek, sabırla onun üzerindeki örtüyü kaldırmaya çalışacak kadar ne zamanı oluyor, ne de lüksü...

Bir arkadaşımız durumu biraz da abartılı olarak şöyle anlatmıştı: *Yabancı meslektaşımınla aynı uçakla Mısır'a gittik. Ben uçaktayken bir, otele yerleştiğimde bir daha olmak üzere aynı gün içinde iki haber yazıp, üçüncüsü yapmak üzere sokağa çıktım. O ise ilk haberini ancak iki gün sonra yazabildi.*

O nedenle, Türkiye'de gazeteciler, araştırmaktansa, belgenin kendilerine gelmesini beklerler. Gelir de... Sorun daha çok bunu yayınlamakta çıkar.

İktidar odakları veya onlara yakın taraflardan sızdırıldıysa, araştırmacı gazetecilik örneği olarak hiç çekinmeden aveyla vaveyla verilir.

Ama tersi hep sorunludur.

Verene, **Taraf** dışında pek rastlanmaz.

Tamam, takdir etmeyin, saygı duymayın ama çamur da atmayın.

Bugüne kadar hangi gazeteci kasaları kırıp, dolapları patlatıp, resmî dairelere gizlice girerek belge çalıp, kamuoyuna açıkladı ki..

Zaten bu da araştırmacı gazetecilik değil, başka bir uzmanlığın konusu olurdu.

Belge sızdırılmayan gazeteci, ilk taşı o atsın.

Nagehan Alçı'ya hiçbir şey söylemek gerekmiyor

Kendisi yazmış (inanamayan internetten kontrol etsin):

"Tayyip Erdoğan işte böyle bir delikanlılığın süzgecinden geçme. Son birkaç gündür yaptığı konuşmalar, içinden geldiği kültüre çok sadık olduğunu gösteriyor. 'Delikanlı'lığa uygun şekilde 'sen'li, 'ben'li konuşuyor örneğin. Aydın Doğan'a, Deniz Baykal'a 'siz' demiyor. 'Sen'li hitap kırsal kesime, cemaat toplumlarına özgü. Oysa 'siz' profesyonelliğin bir göstergesi. Ama Başbakan bundan bihaber anlaşılan.

Seçtiği sözcükler de 'erkekliğin fışkırdığı toprakların bir hasadı' olduğunu gösteriyor. Medyayı suçlarken 'iftirayı kanıtlamayan alçaktır, şerefsizdir' diye konuşuyor. Bu iki kelime argo. Üstelik 'şerefsiz' sözcüğünün seçimi bilinçaltındaki ataerkillik ile ilişkisini gösteriyor. Bu sözcüğün Batı dillerinde tam bir karşılığı yok. Şeref, erkeğin, 'kadını' üzerinden tanımladığı namus kavramını ifade ediyor. Belli ki Başbakan 'erkekten sorulan kadın namusu' anlayışının ve bu anlayışın getirdiği 'erkek tarım toplumunun' bir bireyi."

Sayın Başbakan'ın hangi toplumun bireyi olduğu konusunda Nagehan Alçı kadar antropoloji bilimine hâkim değiliz. O birikim bizlerde yok. Bu esneme kabiliyeti de...

uaslanbay@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Senin işin de zor be hemşerim!

Ümit Aslanbay 12.12.2013

Senin işin de zor be hemşerim! İstanbul'u dün kar bastığında ülkenin önde gelen iki haber kanalından CNN TÜRK mütevazı da olsa bir gazetecilik başarısını henüz göstermeye başlamıştı.. Genç muhabir sıcak stüdyodan çıkarak, köşe başındaki otobüs durağına doğru canlı yayın eşliğinde hafif tempolu bir yürüyüşe geçtiğinde saat 07:30 falandı. Durağa kavuştuğunda, orada bekleyen insanlarla konuştuğunda, (şu arkamda görmüş olduğunuz) çatılardaki karı gösterdiğinde ise aradan en çok üç dakika geçmişti.

Bu gazetecilik başarısı ve (acaba ne olacak diye bekleyenler hayal kırıklığına uğrasa da) prodüksiyon için bu kadarı yetmişti.

Aynı saatlerde diğer haber kanalı NTV ise, her günkü gibi daha büyük bir başarıya imza atıyordu. Başarıya

doyamıyor belli ki...

Sunucu stüdyodan (sıcak ama olsun) günlük gazeteleri okuyordu. Öyle ya bugünkü gazetelerde ne yazıyordu, haberlerde neler var... Bir el hareketi ile birinci sayfalarını ortaya koyan gazeteleri okumaya başladı sunucu... Bir gazete, iki gazete, üç gazete, dört gazete, hadi bir tane daha beş gazete... Sunucu hepsinden farklı bir haber okumaya çalışıyor ama olmuyor, sayfa gözüküyor, hemen hepsinde aynı haberler var.

Neyse ki birkaç gazete sonra bu cehennem azabı bitiyor...

Sakin erken konuşmayın.

Çünkü diğer haberlere geçiyor ama okuyup gösterdiği haberler de yine aynıları...

Peki, ama başarı bunun neresinde?

Az sonra!

Okunan gazetelerin arasında Taraf yok. Zaten başından beri hiç yok...

Olabilir. NTV'nin kendi tercihi... İstediyini okur, istemediyini okumaz. İstediyi haberi okur, istemediyini okumaz.

Yine Gezi olaylarından hatırlanacağı gibi istediğini gösterir, istediğini göstermez.

Kim karıştır.

İster penguen gösterir, ister fil, ister öreke.

Haberciliğinin kâhyası değiliz ya...

Ama şunu söyleyebiliriz.

Bütün bir hafta boyunca Taraf gazetesinin birinci sayfasını görmeden, Taraf'ın haberleriyle haber bülteni doldurmak, hatta "Taraf'ın haberine göre, Taraf gazetesinde yayımlanan belgeye göre" demek ne demek...

Hiç vermediğin, görmediğin bir gazetenin birinci sayfasındaki haberi, bültenlerinde bakanlara, bakmayanlara sormak. Programlarında gazetecilere tartıştırmak...

Bu ne yaman şizofrenidir...

Lacan'ın ruhunu mu çağırırsak... Semptomlara bakarak, üç kez Freud, iki kez Foucault okuyarak delilik bahsinin sınırları içinde olsa gerek bu bihaber haberciliğe bir teşhis mi koysak..

Sahne desek olmuyor, Aktarım desek hiç olmuyor.

"Şey" deyip geçeceğim ama onun da Lacan'daki manası başka...

Neyse, "Yarik/ Çatlama" (doğadan, gerçeklikten, hayattan kopuş) diyerek geçelim. Ar damarı bahsine hiç girmeyelim. Fıkıyla bitirelim.

Gazeteci cehenneme düşmüş (başka yere düşecek değil ya), zebaniyi görmüş. Habire ateşe kömür atıyor, bir yandan of puf çekip, terini siliyor.

Yanına yanaşmış, tüm duygudaşlığıyla (empati) seslenmiş:

—Senin işin de zor be...(*)

NTV'nin de...

Ben başarı diye buna derim.

El tetikte beklemek

El tetikte, kulak kırışte beklemek değil bu... Kalecinin penaltı ânındaki endişesi hiç değil. Biri, bir baskın yiyeceğim, başıma bir hâl gelecek, hazırlıksız yakalanmayayım diye, diğeri stresi azaltıp topu yakalayayım diye...

El tetikte beklemek, hedef bellediğine sokağın başında, tam önünden geçerken ateş etmenin bir önceki hâli bu...

Avının su içmek için eğildiği anda boğazına atlamak, hedefinin tökezlediği anda üstüne çökmek için beklemek, kollamak, pusuya yatmak hâli bu...

Taraf bu nedenle hiç hata yapmak istemiyor.

Çünkü biliyor ki, onlarca tetik bir anda ateşlenecek...

Geçenlerde böyle oldu.

Hrant Dink davası ile Erhan Tuncel'in değiştirdiği ifadesini yine birinci sayfadan görmekle beraber, o günkü malum MGK belgeleri, fişlemeler vb. haberler nedeniyle büyük göremedik.

Elleri tetikte bekleyenler gazete çıkar çıkmaz ateş etmeye başladılar.

Bunun altında ne vardı?

Taraf kimi, neden kolluyordu. Sormaya, soruşturmaya, akıl yürütmeye dahi gözleri kapayıp tetiklere asıldılar.

En ilginç ise bir köşe yazarıydı.

Şöyle başlıyordu yazısına:

"Hangi günlerden geçiyoruz, neler görüyoruz ama artık şaşırmıyoruz. Taraf gazetesi üzerinden yeni bir

operasyonla karşı karşıyayız. Seçilmiş, meşru hükümeti illegal yollardan devirmenin her yolu deniyor. Kirli ittifak öyle boyutlar kazandı ki, bugünleri de mi görecektik sınırını çoktan geçmiş durumdayız.”

Ama gazetede bu yazısı, Taraf’ın ertesi günkü manşetiyle yani aynı tarihte çıktı.

Talihsiz gazeteci...

O köşesinde, “Taraf, neden isimleri vermiyor, saklıyor” diye soruyordu, o ise manşetinde “Al sana isim hadi başla” diyordu...

Hiç olmazsa sabaha kadar bekleyemedin mi, yazmak için.

El tetikte beklemenin sakıncası bu. Sinirler bir anda boşalıyor, ısılıyor insan.

Biraz daha sabretseydin.

Bak yatsıya kadar dahi sürmedi.

Sabah ezanını müteakip, söndü.

Peki,

Daha ertesi gün ne mi oldu?

Hiç...

uaslanbay@gmail.com

(*) Fıkranın özgün hâlinde o kişi gazeteci değil ve tahmin edilebileceği gibi cümlesinin sonu “hemşerim” diye bitiyor. “Meslektaşım” da denebilir elbette.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eski pis işler

Ümit Aslanbay 19.12.2013

Bakanların çocukları hep ticaretle mi uğraşır; aralarında ben Atom Fiziği okuyayım ya da Floransa’da Güzel Sanatlar tahsil edeyim diyeni, **Özkök** gibi, Budizm’i öğrenmeye kalkıp Butan’a, gitmeye kalkanı yok mu?

Vardır mutlaka da... Biz bilmiyoruz.

Hem..

Bunlar erkek evlat işte...

Anneleri, babaları “**benim oğlum büyüyünce mühendis, doktor olacak**” dememişler, “**ticarete atılacak, tüccar olacak**” demişler...

Buna kimse bir şey diyemez...

Şu günlerde ticaretle uğraşmanın büyük riskleri de görüldükten sonra. İnsan bu erkek işi diyor. En az üç çocuktan üçü de (erkek) yapmalı bu işi

Konuyu dağıtmayalım.

Önceki gün bu konudaki gelişmeler baş döndürücü bir hızla yaşanırken, aynı esnada televizyonlar bunları yansıtmak zorunda kalırken, hâliyle bilenlerin de yorumlarına başvurdular.

Cüneyt Özdemir, CNNTürk ekranlarında **Sabah** Gazetesi’nin kıymetli kalemi **Sevilay Yükselir**’e soruyor.

—**Bu gizli operasyonu nasıl yorumlayalım...**

Sevilay yanıt veriyor:

—**Twitter’da açıkladılar. Böyle bir operasyon olacağının işaretlerini verdiler...**

Oğlunun gözüaltına alınacağından İçişleri Bakanı’nın haberi yok, Emniyet Müdürü’nün haberi yok, MİT’in haberi yok. Başbakan’ın haberi yok. **Sevilay Yükselir**’in (daha kaç kişi olduğunu bilemeyiz) var.

Bu kadarına artık istihbarat zafiyeti de denmez.

MİT böylesine açık istihbaratları nasıl değerlendiremez?

Emniyet müdürleri gibi, MİT sorumluları da görevden el çektirilmeli.

Ya da **Sevilay Yükselir**...

Programın sonuna doğru, **Yıldırım Oğur** bağlandı.

Cüneyt, onun da yorumlarını rica etti.

O da dedi ki:

—**Useful idiot.**

Kullanılabilir, kullanıma uygun, kullanışlı aptallar var... Bu Lenin’in bir sözü...

Meseleyi buraya nasıl bağladı, anlatsa da ben pek anlayamadım.

Al sana bir problem.

Kavram güzel.

Leninist literatüre, sivil liberal **Yıldırım Oğur**’un hâkimiyeti hayranlık uyandırıcı.

Lafı, nerede, ne zaman, nasıl, kimlere, neden dediğini pek çıkaramadım, bilmiyorum, okumadım.

Öyle bir laf etmiş mi ondan da emin değilim.

Ancak, Lenin'den daha edebî olduğunu bildiğim tartışılmaz **Marx**'ın tartışmasız bir sözünü vereyim.

—Eski pis işler.

Ortada az zenginlik varsa, bunu herkesin yararına olacak şekilde düzenleyemezsiniz. Eski pis işler tekrar ortaya çıkacaktır... diyor, "**Alman İdeolojisi**" kitabında...

Elini vıcık vıcık yağa sokmak

Operasyon başladı. Öğlen oldu, öğleden sonra geçti, akşam karanlığı çökecek. Bazı gazetelerin internet sitelerinde haber yok. Televizyonlar yazı dönüyor, konuklar çıkıyor, muhabirler aktarıyor, ıı-ıhh...

Ne zaman ki Başbakan konuştu.

Yalnız bu siteleri takip edenler (tabii ki böyle bir şey olamaz), onun konuşmasının üzerinden, İstanbul'da bir operasyon olduğunu, o da zorlanarak, anlayabilirdi.

Şöyle ki, saat 17:42 itibarıyla.

Sabah Gazetesi internet sitesinden şu haberleri bildiriyor:

—**Bir bir idam ediliyorlar** ve yükselen şehadet haberleri;

—**Koç Grubu'na rekor ceza**;

—**Kütahyalı** (şebelek diyemeyeceğim, kelebek olsun) **çok sert...**

Ama en güzeli **Yeni Türkiye**'ydi...

İşte size başlıklar:

—**Lüks oto operasyonu...** (Sibel Can resimli.)

—**Allahın izniyle geri adım atmayacağız.** (Başbakan Konya'da konuşuyor, operasyona dolaylı cevap veriyor.)

—**Helikopter düştü.**

—**FSM'de OGS ve HSG çalışmaları...**

—**200 bin hasta mağdur. Deposilin iğnesi bulunmuyor.**

—**Turkcell 'made in Turkey' telefon çıkarıyor.** (Yani ne mutlu tesadüf Türkiye yapımı.)

—**Vitamin hapi kullananlar dikkat... Uzmanlar uyarıyor.**

Ve günün haberi...

—**Hindistan'da bir adam lokantada elini 200 derecelik yağa sokuyor.**

Belli bir şey olmuyor...

Hımmm.

Ama insan demeden edemiyor.

Canım bu da bir şey mi?

Biz de boğazına kadar yağa batan, segman kırık otomobilden daha fazla yağ yakan var.

Onlara da hiçbir şey olmuyor.

Vıcık vıcık.

Mühim olan hızlı ve her şarta uyum gösteren bir metabolizmaya sahip olabilmek...

uaslanbay@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bugünkü ileri demokrasi tesadüf değil

Ümit Aslanbay 26.12.2013

 Bugünkü ileri demokrasi tesadüf değil Gazeteciliğin, iktidarlara yandaşlığı bugünkü Türkiye'nin olgusu değil. Acar Türk gazeteciliği her dönem hükümetlere nüfuz etmenin yolunu bulduğu gibi, onun talimatlarını daha ağızdan, kaleminden çıkmadan anlama, gereğini yerine getirme başarısını, birkaç olumsuz örnek dışında hep göstermiştir.

II. Mahmut'tan Holdinglelere Şanlı Türk Basın Tarihi (bkz. **Hıfzı Topuz**), bunun sayısız güzel ve acıklı örnekleriyle doludur. Meslekleri ve meslektaşları için neleri göze almışlardır ki, insan düşünmeden edemez; bugünkü kalemşorlar da bir şey mi!.. Onların eline su dökemez.

Mesela yine o kitapta yazıyor. Ankara İstiklal Mahkemesi'nde görülen ikinci bir basın davasının sanıkları **Zekeriya Sertel** ile **Hüseyin Kenan** takma adıyla yazan **Cevat Şakir (Halikarnas Balıkcısı)** idi. 13 Nisan 1925'te çıkan yazının başlığı **"İdama mahkûm olanlar, bile bile ölüme nasıl giderler"**di. Sanıklar bu yazıdan sonra halkı hükümete karşı tahrik ve askeri kaçmaya kışkırtmakla suçlanıyordu. Sertel, niçin tutuklanıp, Ankara'ya gönderildiği bilmiyordu.

Bugün böyle mi ya!..

Herkes ne halt ettiğini, her gazeteci ne suçu işlediğini gayet iyi biliyor. Bilmese de meslektaşları diyor, **"Yakında seni alacaklar"** diye...

Neyse...

Zekeriya Bey, suçunun ne olduğunu öğrenmek için eski arkadaşlarından gazeteci yazar **Nebizade Hamdi Bey**'den yardım ister. Bugün, hükümete yakın bir gazeteci arkadaşınızdan bunu da isteyemezsiniz.

Nedenlerini siz tahmin edin.

Konuya devam edelim.

Ertesi gün, yeniden **Zekeriya Bey**'le konuşan **Hamdi Bey**, ona şöyle dedi:

Kardeşim, dün akşam İstiklal Mahkemesi üyelerini evime çağırdım. Yedik, içtik. Senin durumunu sordum. Senin durumunu sordum. Sana bir haber getirdim ama üzülme sakın. Seni asacaklar kardeşim...

Şimdinin Türkiye'sinde, en azından idam yok, gazeteci asma yok.

O yılların kudretli başbakanı **Şükrü Kaya**'nın, sanki bugünleri görerek gayet isabetli tespit ettiği gibi, **"Yazarlarımız ülke işlerini eleştirmede özgürdürler. Eleştirme özgürlüğünü ve çerçevesini saptayacak ve sınırlandıracak olan, yazarın irfanı, vicdanı ve sağduyusudur. (Ama) Bu geniş özgürlükten doğabilecek sorumluluğu her kişinin veya her yazarın ayrı ayrı yorumuna değil, yasaların hükümlerine bırakıyoruz. Yazarın sorumluluğunu yargıç saptar."**

İşte bu kadar.

Bu sözler bugüne ışık tutmuyor mu, bugünü de anlatmıyor mu?

Bir başka gazeteci büyüğümüz **Hüseyin Cahit**'in dediği gibi, **"Dünyanın en hür ülkesinde bile bundan daha fazla serbest yazı yazmaya imkân yoktur."** Tarih, daha 31 Mayıs 1938...

Daha o yıllarda, dünyanın hiç bir memleketinde olmayan hürriyeti sağlamış medyaya bir bakın. Bugün ulaştığı ileri seviyede elbette yine rakibi yoktur. Hapisteki gazeteci sayısındaki birinciliğimiz itibarıyla da çifte şampiyonluktur artık söz konusu olan. Hükümetlerimiz sayesinde.

Söz, vekil gazetecilerden açılmışken...

Şanlı basın tarihinin mağrur kalemleri milletvekili olmaktan da hiçbir zaman kaçınmamışlardır. Sözüünü ettiğimiz **Hüseyin Cahit** de, **"Memleketimizdeki basın hürriyeti dünyanın en hür memleketinden dahi ileridedir"** diye yazabilmiş meslek büyüğümüz, sonraki yıllarda, en iyi bildiği şeyi unutarak hükümete karşı yazmıştı. Oysa durum değişmiş, Demokrat Parti iktidara gelmişti. (Bugün ulaştığımız ileri düzeyde, bu hataya artık düşülmüyor, yeni hükümetin de en büyük destekçisi yine aynı kalemler oluyor.) Ve o da 79 yaşında cezaevine girmişti.

Hüseyin Cahit, milletvekilliği de yapmıştı.

Benzer ve benzemez örnekleri var.

Şamil Tayyar ile hiçbir benzerliği yok. **Aydın Ayaydın**, **Mehmet Metiner**'le de, **Oktay Ekşi** ve dahi müstakbel vekil **Markar Esayan** ile de...

Bir de, günümüzde hem danışman, hem milletvekili, hem de köşe yazarı olan **Yalçın Akdoğan**'ın ise eşi benzeri ve geçmişte bir örneği yok.

Kendi yolunu kendi açıyor.

Elbette **Hüseyin Cahit** değil... Ama **Ahmet Emin** hiç değil. Biraz önce saydıklarımız da yanına dahi yaklaşamazlar.

Ertuğrul Özkök falan değil. **Yalçın Akdoğan**.

Günümüz Türkiye gazeteciliğinin idolü işte odur.

Şimdi NTV'ye bu yapılır mı?

Bakan Bayraktar, **NTV**'ye çıktı, konuşuyor. Sunucu **Jülide Ateş İskeçeli**. Bakan **Bayraktar**, bana baskı yapıldı, istifa ediyorum ama Başbakan da istifa etmeli diyor ve ortalığı sarsıyor. **Ateş**, gazetecilik yapıyor sormaya devam ediyor, "**Ne tür bir baskı, biraz ayrıntılandırır mısınız**", o da ayrıntılandırıyor.

Deklarasyon istediler....

Ama anlayamadığımız noktalar hâlâ var. Hâlbuki **Saynur Tezelli** olsa.

Her zaman ki gibi vaziyete hâkim hâliyle. Konuşma bitecek, cümleleri geri vitesle takacak ve hepimizin idrak etmesini sağlayacaktı. Geçenlerde şöyle dedi mesela:

İki... Sıfır... Yediye çıktı...

"**Hayda bu da neyin nesi**" diye düşünmeye başladık, ne oldu diye. O da yüzümüze bakarak beklemeye başladı.

İı-ııh bulamadık.

Söyledi:

Dolar kuru...

Öğrendik. Bu kez şansımız yok. **Jülide** var.

İnternet sitesine saldırdık. Orada satır yok. Sadece penguenleri koymayı unutmuşlar. Tepkiler büyüyünce haber bültenlerine haberi koymaya başladılar. Ama bu kez, sunucu **Ateş**'in "**biraz ayrıntılandırır mısınız**" sorusuna aldığı "**deklarasyon yayınlamamızı istediler**" yanıtı yok.

Neyse bu kadarına razıyız.

Televizyonu toptan arızaya kesmediklerini, bir zamanların **TRT**'si gibi necefli maşrapa koymadıklarına şükredin.

Neyse, Başbakan İl Başkanları toplantısında konuşmaya başladı da, canlı verdiler, rahat ettik...

Gelişmeleri heyecanla beklemeye başladık.

uaslanbay@gmail.com

Zengin gazeteci nasıl olunur

Ümit Aslanbay 02.01.2014

 Zengin gazeteci nasıl olunur Aslında olunmaz. Ya gazeteci olunur ya da çok zengin. Atadan dededen bir şey yoksa sadece gazetecilik mesleğini icra ederek zengin olanlar elbette var. Ama bir elin parmaklarını geçmez.

Bir esinlemeyle kısaca şunu diyebiliriz:

Zengin olduğunuz kesin ama gazeteci olup olmadığınız, gazeteci kalıp kalmadığınız hep şüpheli olur.

Esinlemeye gelirsek.

André Gide'in, o zamanki Sovyetler Birliği'nde proleter devrim ressamı sergisini gezdikten sonra, "**Nasıl buldunuz**" diye sorulunca, "**Proleter oldukları kesin de, ressam olduklarından kuşkuluyum**" dediği rivayet olunur.

Durumun hassasiyetini gözönüne alarak, en azından şunu söyleyebiliriz. Kimse, çok zengin olacağım diye gazetecilik mesleğine girmez, girmemelidir de. Çünkü gazetecilik mesleğinden zengin olanların sayısı bir elin parmaklarını geçmez.

Ya transfer paraları almışlardır, ya da bir kaç yerden maaş. Mesela, memleketin büyük medyalarından birine hükümet el koyduğunda, diğer çalışanlar zor bela maaş alırken, işin başındaki meslektaşımızın aynı şirketin sekiz dokuz ayrı yerinden maaş aldığı ortaya çıkmıştı.

Hem gazetenin, hem televizyonun yayın yönetmenliği, köşe yazarlığı, icra kurulu üyeliği vb. gibi...

Her ay bir daire parası eden bu yekûnu çarçur etmezseniz, biraz da tutumlu olursanız, gayet iyi yaşarsınız. O günleri örnek almış bugünkü bazıları gibi, 14 hatta 104 ev-daire sahibi olmanız işten bile sayılmaz.

Hayırlısı olsun.

TRANSFER OLAN GAZETECİLER

Bir de transfer olan gazeteciler vardır. Bir zamanlar, bir gazeteden diğerine geçerken, ama çoğunlukla bir televizyondan diğerine geçerken, transfer parası alanlar... Ama onlar gazeteciden çok birer medya starı olduklarından sayıları azdır, örnek alınası insanlardır.

Bunlardan bir tanesi, "**Ben patronlar için hiç tetik çekmedim**" diye övünmüştü. Evet, belki ama gazeteciliğin içine el bombası attığını nedense bilmezden gelmişti.

Bir başkası ise yakın çalışma arkadaşıyla birlikte, "**Aman efendim üç vakte kadar darbe oluyor, ben askerlerle yakın çalışıyorum**" diye dört yılda iki kez milyonluk sözleşmelere imza atmıştı.

Onlar zengin (gazeteci) olmasın da kim olsun?

Sorarım.

Bugün, yaşadığımız da budur.

Servetin tabana yayılması hâli olmasa da, o günlerden alınan ilhamla sayıları biraz daha fazla insana-gazeteciye (zenginlik de arttığı için) daha büyük paraların ödenmesi hâlidir.

Bugünlerde banka müdürüne telefon ederek, "**biraz para gönder**" diyenler ise bunun bir üst aşaması, en cesur ve en arsız hâlidir.

Bundan yıllar önce, bir meslektaşımız medyadaki milyon dolarlık gazetecileri tam 23 adet sıralamıştı, en büyüğü 30 milyon dolar falandı.

Bugünlere bakıldığında onların kazandığı rakamlar devede kulak kalır. Tabii bunların çoğu aradan geçen yıllarda servetlerine servet kattılar. Onları kısa bir internet araştırması ile bulabilirsiniz. Ama sorun o değil. Asıl sorun bu meslekten çok para kazanmakta değil, bu parayı kazanmak için ne yaptığınız ya da ne yapmadığınızda.

HERKESİN BİLDİĞİ SIR

Mesela, ünlü Amerikalı gazeteci ve ekonomist **John Swinton**, 1875-97 yılları arasında **The New York Sun**'da yazmıştı, şöyle demişti:

"Dünya tarihinin şu anına dek 'özgür, bağımsız basın' diye bir şey olmamıştır. Bunu siz de biliyorsunuz, ben de. Çalıştığım gazete bana düşüncelerimi özgürce yazmam için değil, tersine yazmamam için haftalık bir ücret ödüyor. İçinizde benzer biçimde benzer ücret alan başkaları da vardır. Düşüncelerini açıkça yazacak kadar aptal olan herhangi biri, sokakta başka bir iş arıyor olacaktır. Gazetecilerin işi; gerçeği yok etmek, düpedüz yalan söylemek, saptırmak, kötülemek, servet sahiplerine dalkavukluk etmek, kendi gündelik ekmeği uğruna yurdunu ve soyunu satmaktır. Bunu siz de biliyorsunuz, ben de. Öyleyse şimdi burada 'bağımsız, özgür basının şerefine' kadeh kaldırmak saçmalığı da nereden çıktı? Bizler, sahne arkasındaki zengin adamların oyuncakları, kullarıyız. Bizler, ipleri çekilince zıplayan oyuncak kuklalarız. Yeteneklerimiz, olanaklarımız ve yaşamlarımız, hepsi başkalarının malı. Bizler entelektüel fahişeleriz."

MİLYON DOLARA NEDEN GİTTİ

Durum bu kadar vahim ve hiç istisnası yok mu... Elbette bugün durum tam olarak böyle değil. Gazetecilik yapmaya çalışanlar ve gazeteler var.

Ama çok para kazanmaya başlıyorsanız, sorunlar da var.

Patronlar, bunun karşılığını istiyor.

Hele hele tek işleri gazetecilik değilse, onlarca başka yatırımı varsa.

Hükümetlerle iyi geçinmek, iyi olmak gibi kocaman bir sorunları var.

Patron- hükümet eliyle o makamlara gelen ve yıllardır büyük paralar kazanan gazetecilerin daha çok...

O yüzden, esas işi iktidarları eleştirmek olan gazetecilik mesleği tamamen tersine dönmüş durumda. Ama bugünlerin yolunu açanlar, dün yine iktidarlara yaranmak için, "**Bu memlekette iyi şeyler de oluyor, onları yazmak lazımdır, yeni gazetecilik yapmak lazımdır**" diye yazanlardır.

Bir gazeteden bir gazeteye, milyon dolarlar alarak geçerken zerre kadar rahatsızlık duymayanlardır. Onun yeni patronuna bir dostu sormuş:

Beyefendi bu genç adama üç kûsur milyon vermeden önce herhalde bir oturmuşluğunuz, sohbet etmişliğiniz olmuştur.

Medyanın yeni patronu "**Evet**" deyince devam etmiş:

İyi ama beyefendi, hiç mi anlayamadınız onda üç kûsur milyon dolarlık bir zekâ ve gazetecilik birikimi olmadığını?

Patron bunu elbette biliyordu ama, gazeteciye o parayı gazeteciliği için değil bankasını kurtarmak için verdiğini o da diğer gazeteciler kadar biliyordu.

Daha pek çok olay.

Bugünlere böyle geldik.

Onların açtığı yoldan.

Peki, neden böyle, dahası var. O da haftaya kalsın.

uaslanbay@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bizim medya okumaz yazar

Ümit Aslanbay 09.01.2014

 Bizim medya okumaz yazar Gazete okumak ciddi iştir. İletişim fakültelerinde, orta mekteplerde bile dersi var; **Medya Okuryazarlığı** diye. Medyayı anlamak için okuma yazma bilmek yetmez demek isteniyor zahir. Ancak, yeter de artar bile. Medyanın bu memlekette övündüğü tek şey, halkın anlayacağı şekilde yazmaktır, haber montajlamaktır. Bunda da son derece başarılıdır. Başka memleketlerin basını eline su dökemez. Zaten **bizim medya** da **sadece yazar, okumaz...**

Formül bellidir; okuyucuyu aptal yerine, resimlere ise patlaklar, üst başlıklar, izahatlar koyacaksın. Gerekirse emir tekrarı yapacaksın. Özellikle birinci sayfalar, rengârenk, yanarlı dönerli meyve tabağı gibi olacak ki, yan masadan beleşe gönderilmiş hissi uyandırsın. Tadından yenilemesin.

ROBOSKİ NERE TÜRKİYE NERE

Dün, (son günlerde hep olduğu gibi) birbirinden farklı bağlamda üç çarpıcı gelişme yaşandı.

İzmir’de **Ulaştırma Bakanı’nın bacanağının** da adının karıştığı yolsuzluk operasyonu, **bu operasyonu yürüten polislerin**, daha pek çoklarıyla birlikte görevden alınması;

34 sivilin bombalanarak öldürüldüğü **Roboski katliamında**, askerî savcının takipsizlik kararı vermesi;

Yolsuzluk soruşturması yürüten Savcı **Zekeriya Öz’ün** hâlen şaibeli hâlde olan Dubai tatili ve görevden alınması...

Ve irili ufaklı daha pek çok olay... **İnternet yasaklamaları**, **Dink davasında iki tutuklama**, İspanya Kralı’nın kızının yolsuzluk suçlamasıyla mahkeme tarafından ifadeye çağırılması, **cezaevinden çıkan BDP’lilerin Meclis’te yemin etmesi**, Başbakan’ın Japonya ziyareti, **Suriye ve Rojava’daki gelişmeler** falan...

Ama, biz de biraz okur yazmazlık yapalım. Buyurun dünkü gazetelerin birinci sayfalarına:

HÜRRİYET: Logoyu en tepeye almış. Demek ki altta anlatacağı her şey (**Hürriyet** ismi kadar olmasa da) çok mühim. Bir kere yolsuzluk operasyonu, ılık ve tatlı bir İzmir rüzgârı olarak bilinen **İmbat Operasyonu’na** dönmüş... Hemen altında Genelkurmay Başkanı “**Yeniden askerî vesayet olmaz**” diyor, büyük harflerle. Hımm, demek ki olmaz. O başlığı **Taraf** atmıştı, “**Hoşgeldin askerî vesayet**” diye, Genelkurmay’ın önceki günkü açıklaması ardından. Üstümüze alındık ama o **Ahmet Hakan’ın** bir yazısına yanıt vermiş. **Hürriyet**, de iç sayfada verdiği **Ahmet Hakan’ın** köşe yazısına “**askerî vesayet olmaz**” diye verilen cevabı almış, birinci sayfasına manşet yapmış. Helali hoş olsun. Takdiri diyelim. Sağ tarafta, kırmızı bir leke. Yeni müdüre inceleme haberinin hemen yanında. **Uludere’de vur emri Özel’den...**

Uludere nere, Türkiye nere... Dayan bre...

Sorarım;

Hürriyet’in nasıl bir değerlendirme yaptığını, ne anlatmak istediğini anlamak için okuryazar olmak yetmez mi? Zaten bunu neden yaptığını da biliyorsanız (evet ama yetmez), yazışleri müdürü olursunuz diyelim, asabımızı bozmadan bir diğerine geçelim.

SCHUMİ İÇİN UMUT VAR AMA

AYDINLIK: Herşey var. Zekeriya Öz’ün gizlenen dört yılı dahi. **Sabah** gazetesini atlatmış resmen... Sağ kola dayandı, 114 belgede gizli örgüt çıktı, Caroline 8 Ocak’ta sahnede ama **Roboski yok...** Boşuna aramayın, Uludere diye de aramayın. Askerî savcılık, devletin 34 vatandaşını bombalayarak öldürdüğü katliam için takipsizlik kararı veriyor ve **Aydınlık** gazetesinde bu olay yok. Demek ki, onu okuyanlar (her şeyi açık seçik, tane tane anlatmayı ve resimli hikâyeleri sevenler için, okumayı pek sevmeyenler için, Aydınlık için) böyle bir olay yok... Mottosunda yazdığı gibi... Emek, namus, vatan... Sağolsun....

SABAH: Schumi için umut var... İlla milletvekili olmak şart değil, İzmir’de manidar operasyon (İzmir’deki yolsuzluk olayı) ve tabii Zekeriya Öz... Sanki Evliya Çelebi... **Aydınlık’ın** kulakları çınlasın. Anlaşıyor ki, **Sabah** da Öz’ü en az **Aydınlık** kadar sevmiyor. Ama tek ortak nokta bu değil. Uludere... Arayın ki, bulasınız... Etekte bir sütun... Kaçınılmaz hata...

Kaçınılmaz katliam...

Schumi için umut var, **Sabah** için yok...

Kaçalım.

ZAMAN: Logonun üstü önemli. İspanya'da prenses yolsuzluk suçlamasıyla ifadeye çağrıldı. Bu habercilik tarzı daha geçenlerde Başbakan'ın eleştirilerine konu olmuştu. HSYK haberi hakeza. Ama manşet ne alaka dersiniz... Daha önceki "**Kaçış Gazeteciliği**" yazılarına bakmanızı öneririm. Yazacak bir şeyin, cesaretin yoksa, başka bir haber verirsin, yani tayy-i mekân edersin. Yeni bir uzay-mekân yaratırsın kendine... Bakın Savcı Öz haberi etekte, sadece fotoğraflı bir anonsla verilmiş. Görev yeri değiştirildi diye... Uludere haberini ararsanız, biraz zorlanarak bulabilirsiniz. Solda, bir buçuk sütun... "**Verilen görevi yaparken kaçınılmaz hataya düştüler**" ... 34 kişiyi bombalayarak öldürdüler. Ne yapsınlar yani... **Zaman** gibi...

Geri kalanları okuması ve yorumlaması artık sizden...

Çevirmenlik zor iş

Başbakan Japonya'da, Japon milletine Ertuğrul Faciası'ndan sağ kurtulanlara yardım elini uzatanların torunlarına sesleniyor. Çevirmen **Pınar Hanım**, (Adını Başbakan'dan öğrendik) sular seller gibi çeviriyor. Duraksamaksızın, teklemekten...

Biz de ekranda onun Japoncasını şarkı dinler gibi dinliyoruz.

Heyhat...

Başbakan bir anda dedi ki;

Allah rahmet eylesin.

Pınar Hanım duraladı. Bir şey diyemedi.

Ses yok.

Başbakan'ın hemen yerinde ve ânında tespit ettiği ve dediği gibi: "**Zorlandı...**"

Ne desin...

İngilizcedeki gibi, "**huzur içinde yatsın**" falan dese olmaz diye düşündü herhalde...

Kimbilir.

Ama neyse ki, prompterden okuduğu Ertuğrul Faciası için (Herhalde ilk kez duymuştu): "**1890'da olamaz, bu tarihli bir haber hiç olamaz**" diye onu "**1980**" yapan, sonra saçmaladığını anlayıp, anlamazlıktan gelen **NTV** spikeri gibi hiçbir şey düşünemez hâle asla gelmedi.

Tebrikler onun için.

uaslanbay@gmail.com

Manşetlere boyun eğdirenler

Ümit Aslanbay 16.01.2014

Manşetlere boyun eğdirenler Geçen günlerde, Meclis'te önerge olarak gündeme geldi bu soru. **Başbakan, "Sermayesini, manşetlerini kurşun gibi Meclis'in üzerine çevirenlere rağmen Meclis'in ve siyasetin saygınlığından taviz vermeyeceğiz. Milli iradeye boyun eğdiremezsiniz"** diyordu.

Soru önergesinde, Başbakan'a **"Size hangi güçler boyun eğdirmeye çalışıyor, bunlar kimler"** diye soruldu; cevap vermesi, o zamanın Başbakan Yardımcısı sıfatı ile Adalet Bakanı (her yere yetişen adam) **Bekir Bozdağ'a** düştü.

O da dedi ki:

"Başka bir kaynaktan öğrenilmesi mümkün olan konular ile evvelce başkanlığa verilmiş gensoru önergesiyle aynı olan soruların sorulamayacağı TBMM içtüzüğüne hükme bağlanmıştır."

İşte bu kadar.

Daha önce, aynı konuda bir soru önergesi verilmiş olamayacağına göre, önümüzdeki tek bir seçenek var.

Başka bir kaynaktan öğrenmek.

Deneyelim bakalım.

BAKIN ONLAR KİMLER

Gazetelerin manşetlerine, televizyonların haberlerine boyun eğdirenler hükümetler ve patronlardır.

Gazetecilik dışında başka işler de yapan, devletle ihalelerle işleri hiç bitmeyen patronların hükümetlere rağmen manşetler atmaları mümkün değildir. Ne zaman ki, o iktidarların (her iktidar gibi) gidici oldukları ortaya çıkar, manşetler de değişmeye başlar. Gazetecilik başarısı da budur zaten!

Geleceği ve yeni iktidarı görebilmek, ona uygun pozisyon alabilmek, savaş çıkacak ise en uygun şartlarda mevzilenebilmek.

Zaten bin bir türlü işi olan bir patron bir gazeteciden daha başka ne bekler ki.. Uyarmak, uyandırmak.

Eskiden bu işler kolaydı. İktidarlar gider, Ankara'daki temsilciler kalırdı. Köşe yazarları kalırdı. Her iktidara uygun yazarlar köşelerinde hazırda tutulurdu. Birinin devri biterken, diğerinin başlardı. Bir meslek büyüğümüz bu durumla **"süpermarket gibi gazeteler çıkarıyoruz"** diye boşuna övünmemişti.

KÖŞE YAZARI NE YAZAR

Her sayfaya bir hatta iki köşe yazarı yerleştirmek orijinal bir çözümdür. Ve ekonomiktir. Yerinden haberciliğe ve ne yazacağı ne diyeceği hiç belli olmayan muhabirlere harcayacağınız paralar yerine (haber pahalı bir iştir), odasında oturan ve kontrolü çok kolay köşe yazarlarına (huysuzluk ederse maaşını vermezsin, yazısını

koymazsın, işten atarsın) para dökmek çok daha emniyetli ve sıhhidir. Bugünlerde işten atılma örneklerine çok rastlanmaktadır ki bu da iktidarlarının zayıfladığına başka bir işarettir.

Köşe yazarları emniyetli, hesaplı ve sıhhidir, çünkü her konuyu bilirler. Ülkenin sosyo-ekonomik durumundan, siyasetine, hukukuna hâkim oldukları kadar, en popüler spor olan futbolu, yemekleri, şarapları, kalınacak otelleri, gidilecek yerleri de bilirler. Herkesten daha iyi, herkesten daha çok.

Genellikle haftanın altı günü, bazen beş de olur yazarlar. Birikimlerinden okurları mahrum etmezler. Türkiye köşe yazarı açısından mümbit bir ülkedir ve bu gidişle ülkedeki köşe yazarı sayısı, yerinden olay bildirmeye kalkan zavallı muhabir sayısını da geçecek, bir başarıya daha imza atılacaktır.

BUGÜN YAŞANANLAR, FARKLAR

Bugün yaşananları ve medyanın hâllerini, **“zaten hep böyleydi”** diyerek temize çıkarmak mümkün değil elbette.

Sendikaların, mesleki örgütlenmenin olmadığı gazetecilikte manşet işlerini olduğu kadar haber etiği işlerini dahi patronlar halleder. Hükümetler halleder. Sendikaların sürülüp atıldığı, sendikalı gazetecilerin işten atıldığı mekânlarda aynı patronlar büyük bir arsızlıkla mesleki etik kurulları, basın konseyleri oluşturmayı bilmişlerdir.

Kolayca bükülen, iktidarların kontrolüne giren, bir günde değişen gazeteler işte böyle çıktı ortaya.

Muhabirlere düşük, köşe yazarlarına yüksek maaş (toplamda daha ucuza gelir), yerinden haber yerine köşelerden haber.

Ben haber yazıyorum diye övünen köşe yazarları bu ülkeye özgüdür, otantiktir, endemiktir. Patronlar kıymetlerini bilir.

Okuyucular da.

Haftadan kısa bir bakış

NTV’de bir program tanıtımı:

Sınır tanımayan gazeteciler.

Elbette, Türkiye sınırları dışında yaşayan gazeteciler bunlar. Ne NTV ile ne Türkiye ile bir ilgileri var. Başka türlü de beklenemezdi bu güzide haber kanalımızdan.

Nitekim, NTV geçtiğimiz hafta, Başbakan tarafından iki hâkim aracılığıyla tehdit edildiğini söyleyen **Zekeriya Öz**’le ilgili haberi **“Kendine hâkim gönderildiğini iddia etti”** alt yazısıyla duyurdu. Yeni ve çok parlak bir yaratıcılığa daha imza attı.

uaslanbay@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Evet, ama bir gazeteci bunu yapabilir mi bakalım

Ümit Aslanbay 23.01.2014

 Evet, ama bir gazeteci bunu yapabilir mi bakalım Soru aslında **"Bir lokomotif bunu yapabilir mi?"**

Yani bacasından kızgın dumanlar savururken, çuf çuf diye sesler çıkarmak, aynı zamanda ileride viraj var diye düd düd ortalığı inletmek...

Bir gazeteci!

Bunu başarabilir mi bakalım?

Elbette. Hatta daha fazlasını da...

Yeter ki, eline bir kalem verin, önüne bir televizyon kamerası koyun.

Gerisine bakmayın.

Nasıl tekerleklerini döndürüyorlar, çuf çuf diye sesler çıkarak ilerliyorlar. Yokuşları çıkıyorlar, iniyorlar, görün.

Önünüzde. Ekranlarda, köşelerde o kadar hızlı hareket ediyorlar ki, bu dönme hızı karşısında yıldız tarihi ile günlük tutan Atılgan uzay gemisinin "Işınla Beni Scooty" teknolojisi ancak Neolitik kalıyor. Bunlar yapsa yapsa buğdayı ehlileştirebilir.

Ergenekon davasında daha önce ne yazdın, ne gibi başlıklar attın, Kafes, Balyoz, Zekeriya Öz için daha önce ne dedin, külyutmaz gazeteci edalarıyla ne gibi hafiyelikler yaptın, bunların hiçbir önemi yoktur.

Hatırlatmanın lüzumu da yoktur.

KÜÇÜK ASYA PENGUENLERİ

Yeni pozisyonunuz, sadece sizin değişen şartlara uyum sağlayıp sağlayamadığınızı gösterir. Ortam bilincini, zekâyı ve bu kutsal meslekte ilerleme kabiliyetiniz olup olmadığını da...

Bu ülkenin gazetecilerinin başarılı oldukları bir ihtisas alanıdır bu.

İktidar dönerken, ondan daha hızlı dönebilmek.

Sezmek.

Ve nasihat etmeye, ihbar etmeye başlamak.

Dönme hızının yüksekliği, uyum kabiliyeti meslekte kalıcı olmanın ön şartıdır.

Patronlar da gazetecileri buna göre seçer.

Gazeteciler de gazetecileri.

İlk tercih onlar olacaktır.

Hızlı dönme. Mükemmele ulaşmış uyum kabiliyeti ile...

Oryantasyon programına dahi gerek kalmadan, sadece hedefi değişmiş, usta nişancı gibi tetiği çekmeye bila inkıta devam (edecektir.)

Üç tarafı deniz, doğal kaynakları eşsiz, tarihî ve turistik eserleri benzersiz ülkemizin dünya literatürüne yaptığı katkıyla bir penguen olarak hayatını sürdürecektir, bizleri hayret ve hayranlıklara gark edecektir.

Öyle ki:

Antarktika penguenlerinin eğilmeleri akabinde, çok uzağa püskürterek kaka yaparken yarattıkları basınç (Hesaplanmıştır. Bkz. Akışkanlar Dinamiği- 2005. Bremen Üniversitesi'nin IG Ödüllü araştırma), günümüzün Türkiye'sinde yeni bir tür olarak beliren penguenlerin yarattığı basınç yanında, Tay masajı kalır.

Her babayiğidin harcı değildir.

Bu basıncı yaratmak.

Meraklısı Reşat Ekrem'e baksın.

Elbette mangalda kül bırakmaz.

Esfel-i sâfilîn... Cehennem'in en dibi.

Bu haftanın seçmesi

Bu haftanın yine ortasından, dünkü gazetelerden bir demet. Askerlik tasarısı, komutanlara Uludere katliamının sorumlularının büyük oranda ortaya çıkmasının ardından getirilen koruma zırhı, İzmir'de kendisine Adalet Bakanı müsteşarı tarafından yapılan baskıyı bir tutanakla HSYK'ya ileten savcı, ki müsteşar yerine onun tayini çıktı ve Brüksel'deki Başbakan Erdoğan.. başlıca gelişmelerdi. Bu haberlerden bazıları bazı gazetelerde hiç yer almadı. Onları sıralamaya gerek yok. Askerlik tasarısını bambaşka, hiç görülmemiş bir tarafından görmek ise **Milliyet**'e nasip oldu. Tartışmasız ve orijinal bir başarı, penguen basıncı...

Penguen olamayan örnekler de hepsi yukarıda. Göz atın...

Fabula narratur

Başbakan'ın özel kalem müdürü, TRT yöneticisini arıyor. Diyalog başlıyor.

Müdür- Bu sabah haber bülteninde münasebetsiz bir haber yayınlandı. Onu yazanın adını istiyorum.

*Gazeteci- **Adını ne yapacaksınız?***

M- Cezalandırılacak.

G- **Kim cezalandıracak, anlamadım.**

M- Ben istiyorum, cezalandırılacak.

G- **Siz TRT hiyerarşisinin neresindesiniz?**

M- Onu ben takdir ederim.

G- **Sen takdir edemezsin, ben ad vermem, sen de bildiğini yaparsın. Bildiğin yere başvurursun...**

Böyle şey olur mu, mümkün değil.

Demeyin olmuş.

Tarih: 4 Kasım 1971. Arayan: **Başbakan Nihat Erim'in Özel Kalem Müdürü...** Aranılan kişi **Hüsamettin Çelebi...**

Yeni çıkan, **Zeki Sözer**'in 1927'den bu yana radyo televizyon anılarını anlattığı kitabından...(*)

Müdürler aynı ama gazeteciler değiştiği için olsa gerek, bize imkânsız geliyor bugün bu diyalog...

Gülmeyin.

Quid rides, mutata nomine de te fabula narratur()**

Neden gülüyorsun ki, **anlatılan senin hikâyendir.**

(*) **Halkın Sesinden İktidarın Borazanına**, DK, Ocak 2014

(**) Horace

uaslanbay@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)